

DECYZJE

DECYZJA KOMISJI

z dnia 4 sierpnia 2010 r.

w sprawie pomocy państwa C 40/08 (ex N 163/08) wdrożonej przez Polskę na rzecz PZL Hydral S.A.

(notyfikowana jako dokument nr C(2010) 5406)

(Jedynie tekst w języku polskim jest autentyczny)

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

(2010/690/UE)

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 108 ust. 2 akapit pierwszy,

uwzględniając Porozumienie o Europejskim Obszarze Gospodarczym, w szczególności jego art. 62 ust. 1 lit. a),

uwzględniając decyzję C(2008) 4753⁽¹⁾, na mocy której Komisja postanowiła o wszczęciu postępowania określonego w art. 108 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, oraz decyzję C(2008) 6371⁽²⁾ rozszerzającą postępowanie określone w art. 108 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej w związku z pomocą C 40/2008 (ex N 163/2008),

wezawszy zainteresowane strony do przedstawienia uwag zgodnie z przepisami wymienionymi powyżej,

a także mając na uwadze, co następuje:

I. PROCEDURA

- (1) Pismem z dnia 27 marca 2008 r. władze polskie zgłosiły plan restrukturyzacji dla Spółki PZL Hydral S.A. (zwanej dalej „PZL Hydral”). Pismem z dnia 6 maja 2008 r. Komisja zwróciła się do władz polskich o przekazanie dodatkowych informacji. Pismem z dnia 4 czerwca 2008 r. władze polskie zwróciły się o przedłużenie okresu wyznaczonego na udzielenie odpowiedzi do dnia 27 czerwca 2008 r., które zostało udzielone pismem Komisji z dnia 10 czerwca 2008 r. Władze polskie przekazały dodatkowe informacje dotyczące planu restrukturyzacji pismem z dnia 7 lipca 2008 r.
- (2) Postępowanie na mocy art. 108 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej („TFUE”) – formalne postępowanie wyjaśniające – zostało wszczęte w dniu 10 września 2008 r. Formalne postępowanie wyjaśnia-

jące zostało następnie rozszerzone decyzją z dnia 12 listopada 2008 r.

- (3) Polska przedstawiła swoje uwagi w dniu 14 października 2008 r. i 22 grudnia 2008 r. oraz dodatkowe informacje w dniu 7 kwietnia 2009 r. Komisja nie otrzymała żadnych uwag od osób trzecich.
- (4) W dniach 27 kwietnia 2009 r., 14 października 2009 r. i 12 lutego 2010 r. odbyły się spotkania z udziałem władz polskich. W dniu 18 grudnia 2009 r. Komisja zwróciła się o przekazanie dodatkowych informacji. Pomiędzy Komisją a władzami polskimi nastąpiła wymiana poczty elektronicznej, a dodatkowe informacje zostały przekazane przez władze polskie w wiadomościach e-mail z dni: 20 października 2009 r., 23 listopada 2009 r., 15 grudnia 2009 r., 13 stycznia 2010 r., 16 stycznia 2010 r., 9 lutego 2010 r., 10 lutego 2010 r., 26 lutego 2010 r., 1 marca 2010 r., 3 marca 2010 r., 4 marca 2010 r., 19 marca 2010 r., 5 maja 2010 r., 12 maja 2010 r., 20 maja 2010 r., 28 maja 2010 r., 3 czerwca 2010 r., 4 czerwca 2010 r., 7 czerwca 2010 r., 8 czerwca, 9 czerwca 2010 r., 17 czerwca 2010 r., 23 czerwca 2010 r., 24 czerwca 2010 r., 28 czerwca 2010 r., 7 lipca 2010 r., 8 lipca 2010 r., 9 lipca 2010 r., 12 lipca 2010 r., oraz 13 lipca 2010 r.

II. OPIS

II.1. Beneficjenci: PZL Hydral i PZL Wrocław

PZL Hydral

- (5) Przedsiębiorstwo PZL Hydral zostało założone w 1946 r. jako kombinat państwowy. Obecnie PZL Hydral jest dużą spółką, która do 2008 r. specjalizowała się w produkcji hydrauliki przemysłowej do zastosowań cywilnych i wojskowych, wzornictwie przemysłowym, wytwarzaniu i obsłudze technicznej zelektronizowanych, hydromechanicznych systemów zasilania i dozowania paliwa dla wszelkiego rodzaju silników lotniczych, systemach kontroli hydraulicznej dla statków powietrznych oraz hydraulicznej siłowej dla śmigłowców. Od 2008 r. PZL Hydral działa jako spółka macierzysta grupy kapitałowej i nie prowadzi samodzielnie żadnej działalności przemysłowej.

⁽¹⁾ Dz.U. C 324 z 19.12.2008, s. 17.

⁽²⁾ Dz.U. C 158 z 18.6.2010, s. 9.

- (6) W 2003 r. państwowa Agencja Rozwoju Przemysłu (zwana dalej „ARP”) nabyła 80,94 % akcji PZL Hydral (1 284 686 akcji) od Skarbu Państwa. Dalsze przeniesienie akcji ze Skarbu Państwa na ARP miało miejsce w 2005 r. (499 103 akcji) – co zwiększyło udział procentowy akcji posiadanych przez ARP do 87,39 %, – w 2007 r. (64 374 akcji), co zwiększyło udział ARP do 90,54 % oraz w dniu 12 stycznia 2010 r. (38 399 akcji), w związku z czym udział procentowy akcji ARP wzrósł do 92,42 %. Każda z tych transakcji została zrealizowana za symboliczną cenę 1 PLN. Od 12 stycznia 2010 r. ARP posiada 18 886 562 akcji o nominalnej wartości 18 865 620 PLN. Pozostałe akcje (7,58 %), o nominalnej wartości 1 547 210 PLN, znajdują się obecnie w posiadaniu pracowników.
- (7) W 2007 r. spółka PZL Hydral kontrolowała następujące spółki zależne: Zakład Odlewniczy „Hydral” sp. z o.o., którego głównym przedmiotem działalności jest produkcja odlewów oraz ich obróbka mechaniczna, termiczna i plastyczna; Zakład Ciepłowniczy Term „Hydral” sp. z o.o., który zajmuje się produkcją i sprzedażą energii cieplnej; Przedsiębiorstwo Usługowo-Handlowe Zakład Produkcji Hydrauliki „Hydral” sp. z o.o., które zajmuje się produkcją zaworów i rozdzielaczy hydraulicznych oraz obróbką urządzeń metalowych, a także świadczy usługi w zakresie naprawy maszyn i urządzeń hydraulicznych, oraz PZL Wrocław sp. z o.o. (zwana dalej „PZL Wrocław”). Ponadto spółka PZL Hydral kontrolowała dwie inne spółki, które obecnie przechodzą proces likwidacji. Pod koniec 2006 r. cała grupa zatrudniała 795 pracowników.

PZL Wrocław

- (8) PZL Wrocław powstała w 2004 r. jako spółka zależna, stanowiąca w całości własność PZL Hydral. Celem tej operacji było stworzenie spółki operacyjnej, która miała przejąć działalność operacyjną PZL Hydral. Umożliwiłoby to PZL Hydral wypełnianie funkcji spółki holdingowej, zarządzającej procesem restrukturyzacji Grupy PZL Hydral.
- (9) Część aktywów PZL Wrocław została przeniesiona z PZL Hydral do PZL Wrocław, bądź poprzez podwyższenie kapitału PZL Wrocław w drodze wniesienia wkładu niepieniężnego bądź poprzez sprzedaż według wartości księgowej z 2004 r., ujętej w księgach rachunkowych PZL Hydral, jak wskazano w tabeli 1.

Tabela 1

Przeniesienie aktywów w formie wkładu niepieniężnego lub sprzedaży (w PLN)

Data przeniesienia	Rodzaj aktywów	Sposób przeniesienia (sprzedaż/wkład niepieniężny)	Wartość księgowa aktywów
30.12.2004 r.	środki trwale – majątek ruchomy	wkład niepieniężny	3 917 321,0
30.12.2004 r.	wartości niematerialne i prawne	wkład niepieniężny	801 332,0
30.12.2004 r.	produkcja w toku	wkład niepieniężny	1 251 352,0
30.12.2004 r.	materiały	wkład niepieniężny	251 719,0
30.11.2006 r.	środki trwale – majątek ruchomy	wkład niepieniężny	138 516,44
30.11.2006 r.	materiały	wkład niepieniężny	679 915,73
30.11.2006 r.	środki trwale – majątek ruchomy	wkład niepieniężny	1 186 803,54
30.11.2006 r.	wartości niematerialne i prawne	wkład niepieniężny	290 268,95
20.6.2007 r.	środki trwale – majątek ruchomy	sprzedaż	1 250 000,0
30.12.2007 r.	środki trwale – majątek ruchomy	wkład niepieniężny	1 293 600,0
21/23.12.2008 r.	produkcja w toku	sprzedaż	5 230 644,91
27.3.2008 r.	materiały	sprzedaż	2 985 631,15
10.3.2009 r.	materiały	sprzedaż	304 294,33

- (10) Rzeczowe aktywa trwałe, jakie PZL Wrocław nabyła od PZL Hydral zostały przeniesione bądź poprzez podwyższenie kapitału PZL Wrocław w drodze wniesienia wkładu niepieniężnego bądź poprzez sprzedaż, jak wskazano w tabeli 2. W obu przypadkach wartość transakcji opierała się na wycenie niezależnego rzeczoznawcy. W momencie przeniesienia te aktywa trwałe były już obciążone hipotekami na nieruchomościach, ustanowionymi na rzecz następujących wierzycieli publicznoprawnych: Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Dolnośląskiego Urzędu Skarbowego i Urzędu Miejskiego Wrocławia na kwotę 142,558 mln PLN.

Tabela 2

Przekazanie nieruchomości (w PLN)

Data przeniesienia	Rodzaj aktywów	Sposób przeniesienia (sprzedaż/wkład niepieniężny)	Wartość księgową aktywów
30.12.2007	środki trwałe – nieruchomości	wkład niepieniężny	8 337 000,0
30.12.2007	środki trwałe – nieruchomości	sprzedaż	10 309 508,56

- (11) Dnia 31 grudnia 2007 r. PZL Hydral przekazała PZL Wrocław środki pieniężne o wartości nominalnej 918 900,0 PLN jako wkład na kapitał PZL Wrocław.
- (12) Przeniesienie pozostałych aktywów z PZL Hydral do PZL Wrocław w okresie od 17 stycznia 2006 r. do 27 kwietnia 2010 r. odbywało się w drodze sprzedaży według ich wartości księgowej i polegało na licznych przeniesieniach środków trwałych w budowie, wolnych od wszelkich zastawów i hipotek.
- (13) Ogółem wartość aktywów przeniesionych z PZL Hydral do PZL Wrocław w okresie od 2004 r. do 2010 r. wyniosła 44 708 791,02 PLN.
- (14) W 2008 r. przeniesiono z PZL Hydral do PZL Wrocław 559 pracowników, a w 2009 r. – 37 pracowników.
- (15) PZL Wrocław produkuje (do końca 2007 r. produkcję tę prowadził PZL Hydral) elementy do statków powietrznych i śmigłowców eksploatowanych przez Siły Zbrojne RP, a także prowadzi działalność usługową w zakresie naprawy, konserwacji oraz remontów sprzętu używanego przez polskie wojsko. Wyroby o przeznaczeniu wojskowym przechodzą proces certyfikacji charakterystyczny dla wyrobów według wymagań technicznych obowiązujących w polskich siłach zbrojnych, posiadają na każdym etapie produkcyjnym odrębną dokumentację i podlegają (tak jak i usługi świadczone w ramach konserwacji) nadzorowi stale rezydującego w spółce pracownika przedstawiciela wojskowego.
- (16) PZL Wrocław funkcjonuje obecnie w oparciu o koncesję nr B-007/2007 wydaną przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji dnia 17 stycznia 2007 r. na wykonywanie działalności gospodarczej w zakresie:
- wytwarzania i obrotu urządzeniami do odstrzeliwania amunicji alarmowej, sygnałowej, gazowej, określonymi w ust. 8 Załącznika Nr 1 Rodzaje broni i amunicji – BA do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 3 grudnia 2001 r. w sprawie rodzajów broni i amunicji oraz wykazu wyrobów i technologii o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym, na których wytwarzanie lub obrót jest wymagana koncesja ⁽¹⁾;
 - wytwarzania i obrotu wyrobami o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym określonymi w pozycji WT V oraz komponentami i składnikami do wyrobów określonych w pozycji WT II, WT III i WT XIV (ust. 1-4 i 7-10) Załącznika Nr 2 Wykaz wyrobów i technologii o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym – WT – do ww. rozporządzenia Rady Ministrów;

⁽¹⁾ Polski Dz.U. Nr 145, poz. 1625, z późn. zm.

- wytwarzania i obrotu sprzętem dla produkcji wyrobów o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym oraz obrotu technologią dla produkcji wyrobów o tym przeznaczeniu określonych w pozycji WT XIII Załącznika Nr 2 Wykaz wyrobów i technologii o poznaczeniu wojskowym lub policyjnym – WT – do ww. rozporządzenia Rady Ministrów.
- (17) PZL Wrocław posiada następujące certyfikaty:
- certyfikat zgodności z wymaganiami normy ISO 9001:2000, przyznany przez Bureau Veritas Certification;
 - certyfikat zgodności z wymaganiami normy AS9100-B, przyznany przez Bureau Veritas Certification;
 - certyfikat upoważniający do produkcji osprzętu lotniczego spełniający wymagania przepisów lotniczych PART 21 przyznany przez Urząd Lotnictwa Cywilnego;
 - certyfikat na wykonywanie obsługi technicznej wyrobów spełniający wymagania przepisów lotniczych PART 145 przyznany przez Urząd Lotnictwa Cywilnego;
 - certyfikat NADCAP przyznany przez *Performance Review Institute* na wybrane procesy specjalne: obróbki cieplnej (HT), badań nieniszczących (NDT), procesy chemiczne (CHP) oraz obróbki elektroerozyjnej (EDM).
- Rola PZL Hydral w planie rozwoju gospodarczego*
- (18) Polskie władze poinformowały Komisję, że linia produkcyjna PZL Hydral (a obecnie PZL Wrocław) jest ważnym elementem planu rozwoju gospodarczego, ogłoszonego przez polski rząd w 1995 r. na lata 1996-2000 oraz w 2000 r. na lata 2001-2006.
- (19) Wyraźne odniesienia do PZL Hydral lub zakresu jego działalności pojawiają się ponadto w wielu środkach wykonawczych i wytycznych rządowych z planu rozwoju gospodarczego, takich jak:
- wytyczne Ministra-Kierownika Centralnego Urzędu Planowania z dnia 30 stycznia 1995 r. w sprawie programu rozwoju gospodarczego na lata 1996-2000;
 - wytyczne Ministra Gospodarki z lipca 2000 r. w sprawie centralnego planu rozwoju gospodarczego na lata 2001-2006;
 - ustawa z dnia 23 sierpnia 2001 r. o organizowaniu zadań na rzecz obronności państwa realizowanych przez przedsiębiorców ⁽¹⁾;
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 czerwca 2003 r. w sprawie obiektów szczególnie ważnych dla bezpieczeństwa i obronności państwa oraz ich szczególnej ochrony ⁽²⁾;
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 20 sierpnia 2004 r. w sprawie wykazu przedsiębiorców o szczególnym znaczeniu gospodarczo-obronnym ⁽³⁾;
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2007 r. w sprawie wykazu przedsiębiorców o szczególnym znaczeniu gospodarczo-obronnym ⁽⁴⁾.
- (20) Przedsiębiorstwo znajdujące się w tego typu wykazach zobowiązane jest w szczególności do informowania co roku szczegółowo o swoich zdolnościach produkcyjnych w zakresie obronności (ilość, profil, wartości), aby umożliwić ministerstwu wykonywanie zadań wojskowych.
- (21) Polskie władze poinformowały Komisję, że właściwe koncesje i certyfikaty (pkt 16 i 17) umożliwiają dostarczanie towarów i świadczenie usług szczególnej jakości na rzecz szczególnych odbiorców (przedsiębiorstw o szczególnym znaczeniu dla obronności państwa i Ministerstwa Obrony Narodowej). PZL Hydral, a obecnie PZL Wrocław, dostarcza nie tylko części do układów hydraulicznych oraz systemów paliwowych i systemów kontroli – naprawa instalowanych podzespołów ma decydujący wpływ na funkcjonowanie statków powietrznych eksploatowanych przez Siły Zbrojne RP (W-3, Mi-2 i M28 Bryza oraz PZL 130 Orlik). Polskie władze zaznaczyły ponadto, że W-3 i Mi-2 są podstawowymi śmigłowcami użytkowymi przez polskie wojsko.
- (22) Wyroby PZL Hydral o przeznaczeniu militarnym posiadają odpowiedni kod NATO w ramach porozumienia standaryzacyjnego NATO; kod NATO posiada także sama spółka.
- Stosunki finansowe między PZL Hydral a PZL Wrocław*
- (23) Jak wyjaśniono powyżej w pkt 9 i kolejnych, od grudnia 2004 r. PZL Hydral przeniósł aktywa do PZL Wrocław. Jedynie aktywa przeniesione dnia 30 grudnia 2007 r. (nieruchomości) były obciążone hipotekami ustanowionymi na rzecz wierzycieli publicznoprawnych.
- (24) Polskie władze potwierdziły, że od chwili rozpoczęcia działalności, PZL Wrocław terminowo spłacał wszystkie swoje zobowiązania wobec wierzycieli publicznoprawnych, w tym składki na ubezpieczenie społeczne i podatki za swoich pracowników.

⁽¹⁾ Polski Dz.U. Nr 122, poz. 1320, z późn. zm.

⁽²⁾ Polski Dz.U. Nr 116, poz. 1090, z późn. zm.

⁽³⁾ Polski Dz.U. Nr 192, poz. 1965, z późn. zm.

⁽⁴⁾ Polski Dz.U. Nr 214, poz. 1571, z późn. zm.

II.2 Trudności finansowe PZL Hydral

- (25) Trudności PZL Hydral ze spłatą zobowiązań zarówno wobec wierzycieli prywatnych, jak i publicznoprawnych zaczęły się w 1998 r.

Zobowiązania wobec wierzycieli prywatnych

- (26) Pod koniec 1998 r. zobowiązania prywatne PZL Hydral wobec banków i dostawców wynosiły 90,4 mln PLN. Większa część tego zadłużenia została zaciągnięta wobec dwóch banków: Banku [...] (*) i Banku [...].
- (27) Zobowiązania PZL Hydral wobec Banku [...] wynosiły pod koniec 1998 r. 54 mln PLN, a w listopadzie 2006 r., kiedy to zawarte zostało porozumienie – 86,4 mln PLN; zaspokojenie roszczenia nastąpiło ostatecznie w 2007 r. Zobowiązania PZL Hydral wobec Banku [...] wynosiły pod koniec 1998 r. 23 mln PLN, a w październiku 2003 r. 55,6 mln PLN; zaspokojenie roszczenia nastąpiło ostatecznie w 2004 r.

Tabela 3

Ogółem zobowiązania PZL Hydral wobec [...] (w tys. PLN)

	31.12. 1998	31.12. 1999	31.12. 2000	31.12. 2001	31.12. 2002	31.12. 2003	31.12. 2004	31.12. 2005	31.12. 2006
Roszczenie główne	44 447	48 424	51 605	49 628	37 416	39 041	38 741	38 291	35 377
Odsetki	9 583	17 683	26 194	34 449	29 157	38 184	40 920	43 776	51 018
Ogółem	54 030	66 107	77 798	84 077	66 573	77 225	79 721	82 067	86 395

Tabela 4

Ogółem zobowiązania PZL Hydral wobec [...] (w tys. PLN)

	31.12. 1998	31.12. 1999	31.12. 2000	31.12. 2001	31.12. 2002	31.12. 2003	31.12. 2004	31.12. 2005	31.12. 2006
Roszczenie główne	18 571	21 986	21 959	21 127	20 741	19 825	4 000	0	0
Odsetki	4 572	5 983	10 842	16 759	23 975	35 773	0	0	0
Ogółem	23 143	27 969	32 801	37 886	44 716	55 598	4 000	0	0

- (28) Wymienione banki prywatne posiadały zabezpieczenie z pierwszeństwem zaspokojenia (zob. dokładne wyjaśnienia poniżej w pkt 32 i 34) i mogły łatwo wyegzekwować swoje roszczenia na podstawie bankowych tytułów egzekucyjnych. Polskie prawo bankowe – Ustawa Prawo bankowe z 1997 r.⁽¹⁾, stanowi, że banki mogą wystawiać bankowe tytuły egzekucyjne na podstawie ksiąg banków lub innych dokumentów związanych z dokonywaniem czynności bankowych. Bankowy tytuł egzekucyjny może być podstawą egzekucji po nadaniu mu przez sąd klauzuli wykonalności. Sposób ten jest dużo szybszy niż w przypadku innych wierzycieli, którzy muszą wystąpić do właściwego sądu przed postępowaniem egzekucyjnym, aby uzyskać odpowiednie orzeczenie. Mimo tego prywatni wierzyciele nigdy nie podjęli żadnych działań mających na celu przymusową egzekucję wierzytelności, czyli nie wnieśli wniosku o otwarcie postępowania upadłościowego wobec PZL Hydral, ani nie podjęli żadnego innego działania, zmierzającego do przymusowego dochodzenia roszczeń w trybie egzekucji w odniesieniu do przedmiotowych aktywów.
- (29) Kiedy w latach 1998–2006 spółka PZL Hydral zmagiała się z trudnościami w spłacie pożyczek, banki mogły, zgodnie z polskim Kodeksem cywilnym, naliczać odsetki ustawowe według stopy określonej przez Radę Ministrów, jak przedstawiono w tabeli 7. Jednak zamiast systematycznie naliczać odsetki w ten sposób, w pewnych okresach banki ograniczyły się do naliczania odsetek według stóp przedstawionych w tabeli 5 i tabeli 6.

(*) (Informacje poufne)

⁽¹⁾ Polski Dz.U. 1997, Nr 140, poz. 939, z późn. zm.

Tabela 5

Stopy procentowe stosowane do naliczania odsetek przez Bank [...] (pożyczki udzielane w USD w oparciu o LIBOR)

Rok	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
%	8,53	8,71	9,87	8,50	8,50	8,50	8,50	8,50	8,50	8,50

Tabela 6

Stopy procentowe stosowane do naliczania odsetek przez [...] (pożyczki udzielane w USD w oparciu o LIBOR)

Rok	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
%	7,78	7,96	9,12	6,08	4,45	3,62	4,37	6,26	7,63	7,37

Tabela 7

Stopy procentowe stosowane do naliczania odsetek ustawowych

Rok	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
%	34	23	23	30	18	13	12	13	11,5	11,5

- (30) Władze polskie utrzymują, że banki te uznały, że uzyskają wyższy zwrot, jeśli przyczynią się do procesu restrukturyzacji PZL Hydral. Uważnie śledziły one negocjacje z pierwszą spółką, która wykazała zainteresowanie nabyciem PZL Wrocław, czyli ze spółką [...] (zob. pkt 57 i nast.). Banki regularnie monitorowały sytuację ekonomiczną PZL Hydral w oparciu o sprawozdania finansowe spółki, wizyty w jej siedzibie oraz analizy rynkowe.
- (31) Bank [...] ostatecznie uregulował swoje wierzytelności w drodze umowy ugody w kwietniu 2003 r. Umorzył kwotę 51,6 mln PLN i zgodził się na spłatę jedynie 4 mln PLN (7 %). Umorzenia wynikające z umowy ugody zostały ujęte w księgach rachunkowych PZL Hydral z roku obrotowego 2004 r.
- (32) Bank [...] zgodził się na takie uregulowanie wierzytelności, opierając się na swojej własnej ocenie ekonomicznej mimo tego, że posiadał hipoteki z pierwszeństwem zaspokojenia. Bank zabezpieczył swój kredyt w szczególności poprzez ustanowienie zabezpieczenia na nieruchomościach o wartości 13,7 mln PLN, przejście wszystkich praw licencyjnych i handlowych z porozumienia licencyjnego zawartego ze spółką [...] w sprawie produkcji w zakresie urządzeń klimatyzacyjnych na wartość 1,2 mln USD (około 3 968 000 PLN) ⁽¹⁾, przeniesienie urządzeń i sprzętu dostarczonych przez spółkę [...] w ramach porozumienia licencyjnego na wartość 2,4 mln USD (około 7 938 000 PLN) oraz przejście praw do wierzytelności ze sprzedaży klimatyzatorów o wartości co najmniej 8 mln USD rocznie (około 26,5 mln EUR) ⁽²⁾.
- (33) W listopadzie 2006 r., w drodze porozumienia Bank [...] zgodził się umorzyć na mocy umowy ugody 86,4 mln PLN i przyjął spłatę jedynie 11,5 mln PLN. Ostatecznie PZL Hydral spłacił zatem jedynie 13 % należnych zobowiązań. Pozostała część, tj. 74,9 mln PLN, została umorzona.
- (34) Bank [...] przyjął tę niską kwotę mimo faktu, że posiadał zabezpieczenie z pierwszeństwem zaspokojenia na najważniejszej nieruchomości, od której zależy największa część produkcji i w której znajdują się struktury administracyjne. Zabezpieczenie obejmowało w szczególności dwie hipoteki z pierwszeństwem zaspokojenia na dwóch nieruchomościach na łączną kwotę 19,75 mln PLN, zastaw z pierwszeństwem zaspokojenia na linii technologicznej służącej do produkcji sprężarek do kwoty 20 mln PLN, przejście praw do wierzytelności z pierwszeństwem zaspokojenia z umów zawartych w sprawie sprzedaży sprężarek na kwotę 20 mln PLN, zastaw rejestrowy z pierwszeństwem zaspokojenia na maszyny i sprzęt o łącznej wartości 2,8 mln PLN oraz umowy

⁽¹⁾ 1 USD = 3,3 PLN, kurs z dnia 22 czerwca 2010 r. Kurs z tego dnia zastosowany został do wszystkich przeliczeń z USD na PLN w niniejszej decyzji, które podawane są dla porównania z PLN jedynie w celach informacyjnych.

⁽²⁾ Rzeczywiste wartości zależą od wielkości osiągniętych sprzedaży.

o przeniesieniu ruchomości z pierwszeństwem zaspokojenia odpowiednio na kwoty 2,65 mln PLN, 2,4 mln PLN, 0,56 mln PLN oraz 1,1 mln PLN. Ponadto charakter zabezpieczenia umożliwiłby każdemu potencjalnemu nabywcy kontynuowanie produkcji po jego nabyciu; możliwy byłby także transport maszyn w całości lub w podzespołach bez demontowania ich, gdyby jakkolwiek potencjalny nabywca podjął decyzję o ich przeniesieniu.

- (35) Po ugodach z bankami zabezpieczenia na aktywach trwałych zostały zwolnione. W związku z tym wierzyciele publicznoprawni uzyskali odpowiednio lepszy status w odniesieniu do przedmiotowych zabezpieczeń, tj. uzyskali wyższą pozycję pod względem pierwszeństwa praw wpisanych do księgi wieczystej⁽¹⁾.

Zobowiązania wobec wierzycieli publicznoprawnych

- (36) W 1998 r. zobowiązania wobec wierzycieli publicznoprawnych oparte na roszczeniach wynikających z prawa publicznego (tj. Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Dolnośląskiego Urzędu Skarbowego, Urzędu Skarbowego Wrocław-Psie Pole, Wojewody Dolnośląskiego, Urzędu Miejskiego Wrocławia, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych) wynosiły 29 mln PLN. Ponadto Ministerstwo Finansów posiadało roszczenia wynikające z prawa cywilnego na kwotę 9,4 mln PLN. Ewolucja tych zobowiązań dla poszczególnych wierzycieli publicznoprawnych przedstawiona jest w tabelach 8, 9, 10, 11, 12, 13 i 14.

Tabela 8

Zobowiązania PZL Hydral wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (w tys. PLN)

	31.12. 1998	31.12. 1999	31.12. 2000	31.12. 2001	31.12. 2002	31.12. 2003	31.12. 2004	31.12. 2005	31.12. 2006	31.12. 2007
Roszczenie główne	20 028	27 477	35 107	42 963	47 695	55 935	62 395	69 296	74 187	74 903
Odsetki	9 219	20 000	32 651	46 100	60 810	68 421	76 653	84 040	88 835	102 223
Ogółem	29 247	47 477	67 758	89 063	108 505	124 356	139 048	153 336	163 022	177 126

Tabela 9

Zobowiązania PZL Hydral wobec Dolnośląskiego Urzędu Skarbowego (w tys. PLN)

	31.12. 1998	31.12. 1999	31.12. 2000	31.12. 2001	31.12. 2002	31.12. 2003	31.12. 2004	31.12. 2005	31.12. 2006	31.12. 2007
Roszczenie główne	1 700	2 700	3 656	4 750	6 198	10 928	12 471	18 655	20 769	38 946
Odsetki	750	1 100	1 500	1 950	2 900	3 200	3 800	5 347	8 450	10 553
Ogółem	2 450	3 800	5 156	6 700	9 098	14 128	16 271	24 002	29 219	49 499

Tabela 10

Zobowiązania PZL Hydral wobec Urzędu Skarbowego Wrocław-Psie Pole (w tys. PLN)

	31.12. 1998	31.12. 1999	31.12. 2000	31.12. 2001	31.12. 2002	31.12. 2003	31.12. 2004	31.12. 2005	31.12. 2006	31.12. 2007
Roszczenie główne	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Odsetki (*)	0	0	0	0	0	0	532	532	532	532
Ogółem	0	0	0	0	0	0	532	532	532	532

(*) Te koszty odpowiadają kosztom windykacji naliczonym przez Urząd Skarbowy Wrocław-Psie Pole.

⁽¹⁾ Zgodnie z polskimi przepisami zasada automatycznego przeniesienia na wyższą pozycję pod względem pierwszeństwa praw wpisanych do księgi wieczystej wynika z art. 12 Ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece, polski Dz.U. Nr 19, poz. 147.

Tabela 11

Zobowiązania PZL Hydral wobec Urzędu Miejskiego Wrocławia (w tys. PLN)

	31.12. 1998	31.12. 1999	31.12. 2000	31.12. 2001	31.12. 2002	31.12. 2003	31.12. 2004	31.12. 2005	31.12. 2006	31.12. 2007
Roszczenie główne	1 682	3 058	4 510	5 972	7 556	9 404	11 299	13 180	14 465	16 389
Odsetki	1 800	2 200	3 500	5 500	7 100	7 950	8 500	9 065	9 951	10 698
Ogółem	3 482	5 258	8 010	11 472	14 656	17 354	19 799	22 245	24 416	27 087

Tabela 12

Zobowiązania PZL Hydral wobec Wojewody Dolnośląskiego (w tys. PLN)

	31.12. 1998	31.12. 1999	31.12. 2000	31.12. 2001	31.12. 2002	31.12. 2003	31.12. 2004	31.12. 2005	31.12. 2006	31.12. 2007
Roszczenie główne	0	15	37	57	76	90	90	90	567	935
Odsetki	0	2	8	14	21	29	35	40	75	136
Ogółem	0	17	45	71	97	119	125	130	642	1 071

Tabela 13

Zobowiązania PZL Hydral wobec Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (w tys. PLN)

	31.12. 1998	31.12. 1999	31.12. 2000	31.12. 2001	31.12. 2002	31.12. 2003	31.12. 2004	31.12. 2005	31.12. 2006	31.12. 2007
Roszczenie główne	2 446	2 937	3 457	3 394	4 313	4 771	4 927	5 510	5 577	5 639
Odsetki	3 550	3 900	4 100	4 308	4 807	5 080	5 518	6 040	6 898	7 245
Ogółem	5 996	6 837	7 557	7 702	9 120	9 851	10 445	11 550	12 476	12 884

Tabela 14

Zobowiązania PZL Hydral wobec Ministerstwa Finansów (w tys. PLN)

	31.12. 1998	31.12. 1999	31.12. 2000	31.12. 2001	31.12. 2002	31.12. 2003	31.12. 2004	31.12. 2005	31.12. 2006	31.12. 2007
Roszczenie główne	8 018,8	14 395,5	64 717,1	64 717,1	19 687,7	19 646,5	19 422,5	18 773,1	18 260,3	18 260,3
Odsetki	1 372,9	2 639,2	9 627,6	28 741,3	0	0	0	0	193,7	1 117,1
Ogółem	9 391,7	17 034,7	74 344,7	93 458,4	19 687,7	19 646,5	19 422,5	18 773,1	18 454,0	19 377,4

- (37) Wierzyciele publicznoprawni naliczali odsetki za zwłokę, jak wskazano w tabeli 15. Należy wskazać, iż, tabele 8 do 14 uwzględniają częściowe spłaty kwot i obrazują poziom na koniec roku, w związku z tym należne odsetki w danym roku nie są bezpośrednio związane z roszczeniem głównym, które może się zmieniać.

Tabela 15

Odsetki naliczane od zaległości podatkowych ⁽¹⁾

Rok	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
%	50	35	44	40	23	15	15	14	11	12	14	11	10

- (38) Oprócz naliczania odpowiednich odsetek od zaległości podatkowych, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Dolnośląski Urząd Skarbowy, Urząd Skarbowy Wrocław-Psie Pole, Urząd Miejski Wrocławia oraz Wojewoda Dolnośląski zabezpieczyli ponadto swoje wierzytelności wobec PZL Hydral, ustanawiając hipoteki na nieruchomościach spółki. W tabelach 16, 17, 18, 19 i 20 przedstawiono ewolucję hipotek na aktywach PZL Hydral posiadanych przez wymienionych wierzycieli publicznoprawnych.

Tabela 16

Zabezpieczenia na aktywach PZL Hydral posiadane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych

	Rok	Kwota	Uwagi
1	1998	21 996 411,92 PLN	kwota główna hipotek ogółem
2	1999	21 996 411,92 PLN	kwota główna hipotek ogółem
3	2000	21 996 411,92 PLN	kwota główna hipotek ogółem
4	2001	28 660 990,95 PLN	kwota główna hipotek ogółem dodano hipotekę w wysokości 6 664 579,03 PLN
5	2002	29 602 956,07 PLN	kwota główna hipotek ogółem dodano hipotekę w wysokości 941 965,12 PLN
6	2003	37 315 430,58 PLN	kwota główna hipotek ogółem dodano hipotekę w wysokości 7 712 474,51 PLN
7	2004	68 984 278,13 PLN	kwota główna hipotek ogółem dodano hipotekę w wysokości 31 668 847,55 PLN
8	2005	82 625 551,83 PLN	kwota główna hipotek ogółem dodano hipotekę w wysokości 1 364 127,70 PLN
9	2006	91 511 663,94 PLN	kwota główna hipotek ogółem dodano hipotekę w wysokości 8 886 112,11 PLN
10	2007	96 153 021,00 PLN	kwota główna hipotek ogółem dodano hipotekę w wysokości 4 641 357,06 PLN

⁽¹⁾ Odsetki naliczane od zaległości podatkowych dotyczą wszystkich wierzytelności publicznoprawnych należnych organom podatkowym i podmiotom publicznoprawnym. Podmioty takie jak Zakład Ubezpieczeń Społecznych posiadają własne przepisy prawne ustanawiające obowiązek odzyskiwania składek nieuregulowanych w terminie. Jeśli natomiast chodzi o zasady naliczania odsetek od tych kwot przepisy prawne odsyłają do Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa. W tabeli podano roczne stopy procentowe, jako że podlegają one częstym zmianom. Wynika to z przepisów art. 56 Ordynacji podatkowej, zgodnie z którymi minister finansów określa i ogłasza aktualne stawki odsetek od zaległości podatkowych w zależności od zmian zachodzących na rynku i stóp stosowanych przez Narodowy Bank Polski. Szczegółowe zasady naliczania odsetek za zaległości podatkowe określone są w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 22 sierpnia 2005 r. (polski Dz.U. Nr 165, poz. 1373), a uprzednio w rozporządzeniach Ministra Finansów z 1997, 2001 i 2002 r. Przedstawiając ewolucję zobowiązań wobec wierzycieli publicznoprawnych uwzględniono wszelkie częściowe spłaty należnych kwot.

Tabela 17

Zabezpieczenia na aktywach PZL Hydral posiadane przez Dolnośląski Urząd Skarbowy

	Rok	Kwota	Uwagi
1	1998	—	—
2	1999	—	—
3	2000	—	—
4	2001	—	—
5	2002	—	—
6	2003	—	—
7	2004	—	—
8	2005	5 692 649,25 PLN	kwota główna hipotek ogółem
9	2006	5 692 649,25 PLN	kwota główna hipotek ogółem
10	2007	5 692 649,25 PLN	kwota główna hipotek ogółem

Tabela 18

Zabezpieczenia na aktywach PZL Hydral posiadane przez Urząd Skarbowy Wrocław-Psie Pole

	Rok	Kwota	Uwagi
1	1998	—	—
2	1999	—	—
3	2000	112 759,61 PLN	kwota główna hipotek ogółem
4	2001	212 138,61 PLN	kwota główna hipotek ogółem dodano hipotekę w wysokości 99 379,00 PLN
5	2002	212 138,61 PLN	kwota główna hipotek ogółem
6	2003	212 138,61 PLN	kwota główna hipotek ogółem
7	2004	212 138,61 PLN	kwota główna hipotek ogółem
8	2005	212 138,61 PLN	kwota główna hipotek ogółem
9	2006	212 138,61 PLN	kwota główna hipotek ogółem
10	2007	212 138,61 PLN	kwota główna hipotek ogółem

Tabela 19

Zabezpieczenia na aktywach PZL Hydral posiadane przez Urząd Miejski Wrocławia

	Rok	Kwota	Uwagi
1	1998	710 074,30 PLN	kwota główna hipotek ogółem
2	1999	710 074,30 PLN	kwota główna hipotek ogółem
3	2000	710 074,30 PLN	kwota główna hipotek ogółem
4	2001	945 962,80 PLN	kwota główna hipotek ogółem dodano hipotekę w wysokości 235 888,50 PLN
5	2002	2 119 622,40 PLN	kwota główna hipotek ogółem dodano hipotekę w wysokości 1 173 659,60 PLN
6	2003	2 119 622,40 PLN	kwota główna hipotek ogółem
7	2004	11 217 294,85 PLN	kwota główna hipotek ogółem dodano hipotekę w wysokości 9 097 672,45 PLN
8	2005	11 217 294,85 PLN	kwota główna hipotek ogółem
9	2006	12 589 452,85 PLN	kwota główna hipotek ogółem dodano hipotekę w wysokości 3 538 324,00 PLN
10	2007	15 379 758,25 PLN	kwota główna hipotek ogółem dodano hipotekę w wysokości 2 790 305,40 PLN

Tabela 20

Zabezpieczenia na aktywach PZL Hydral posiadane przez Wojewodę Dolnośląskiego

	Rok	Kwota	Uwagi
1	1998	—	—
2	1999	—	—
3	2000	—	—
4	2001	—	—
5	2002	PLN 634 594,10	kwota główna hipotek ogółem
6	2003	PLN 634 594,10	kwota główna hipotek ogółem
7	2004	PLN 634 594,10	kwota główna hipotek ogółem
8	2005	PLN 634 594,10	kwota główna hipotek ogółem
9	2006	PLN 634 594,10	kwota główna hipotek ogółem
10	2007	PLN 634 594,10	kwota główna hipotek ogółem

- (39) Polskie władze zaznaczyły również, że wierzyciele publicznoprawni uwzględnili fakt, że w okresie od 2003 do 2008 r. we Wrocławiu nastąpił znaczny wzrost wartości nieruchomości przemysłowych. Ceny nieruchomości zasadniczo wzrosły o 100 %, podczas gdy wartość nieruchomości PZL-Hydral wzrosła o 300 %. Wartość zabezpieczenia wierzycieli publicznoprawnych posiadających hipoteki na aktywach PZL Hydral *de facto* więc wzrosła.
- (40) Polskie władze poinformowały Komisję, że Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych i Ministerstwo Finansów nie posiadają żadnych zabezpieczeń (zabezpieczeń hipotecznych) na aktywach PZL Hydral. Ministerstwo Finansów wyegzekwowało jednakże część swoich roszczeń w drodze ugody z PZL Hydral zawartej dnia 20 maja 2002 r., na mocy której PZL Hydral spłacił znaczną część swoich zobowiązań do końca 2002 r., jak wskazano w tabeli 14.
- (41) Władze polskie twierdzą, że, w przeciwieństwie do wierzycieli prywatnych, wierzyciele publicznoprawni podjęli czynności egzekucyjne za pośrednictwem komornika. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wystawił w latach 1998-2007 tytuły egzekucyjne na kwotę 119,95 mln PLN, Dolnośląski Urząd Skarbowy na kwotę 43,8 mln PLN, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na kwotę 2,1 mln PLN; jednakże kwota faktycznie uzyskana w drodze egzekucji nie osiągnęła poziomu wiarytelności określonych w tytułach egzekucyjnych. Polskie władze podkreśliły, że opcje alternatywne, takie jak przejęcie aktywów, nie zostały przez komornika uznane za rozsądne rozwiązania i były nieuzasadnione z ekonomicznego punktu widzenia. Pozostali wierzyciele publicznoprawni nie podjęli żadnych czynności egzekucyjnych, ale obserwowali proces prywatyzacji i restrukturyzacji, które ich zdaniem mogły przynieść im wyższe spłaty niż w przypadku bezpośredniej egzekucji roszczeń.

Tabela 21

Podsumowanie czynności egzekucyjnych podejmowanych przez wierzycieli publicznoprawnych wobec PZL Hydral (w latach 1997-2009)

	Rok	Spłacone zobowiązania publicznoprawne
1	1998	206 349,90 PLN
2	1999	0,00 PLN
3	2000	674 100,75 PLN
4	2001	4 922 525,14 PLN
5	2002	3 209 042,05 PLN
6	2003	223 928,70 PLN
7	2004	1 960 765,69 PLN
8	2005	3 641 223,35 PLN
9	2006	4 472 476,92 PLN
10	2007	9 455 133,89 PLN
11	2008	54 590 790,45 PLN
12	2009	4 500 000
Ogółem		87 846 336,84 PLN

- (42) W okresie 1998-2009 87,846 mln PLN (26 %) należności publicznoprawnych zostało spłaconych.

- (43) Ponadto od 2003 r. poziom spłaty zobowiązań publicznoprawnych przez PZL Hydral znacznie wzrósł.

II.3 PZL Hydral jako przedsiębiorstwo w trudnej sytuacji

- (44) W tabeli 22 przedstawiono dane finansowe PZL Hydral za lata 1998-2009.

Tabela 22

Wybrane dane PZL Hydral na podstawie sprawozdań finansowych (w tys. PLN)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Dochody ze sprzedaży netto	44 088	46 403	45 691	37 933	35 500	37 111	34 651	47 560	48 618	55 741	32 757	11 870
Zysk (strata) ze sprzedaży	(10 839)	(1 546)	2 004	(8 772)	(10 005)	(9 420)	(6 857)	972	49	3 641	(6 454)	(165 020)
Zysk (strata) netto (*)	(13 661)	(13 354)	217	18,473	49,346	(177 982)	(48 151)	(14 927)	(1 076)	61 578	23 902	46
Aktywa ogółem	203 936	212 834	228 344	250 115	192 013	113 255	86 966	92 011	76 986	111 051	35 661	30 617
(Ujemny) kapitał własny	9 707	3 078	268	18 440	15 074	(166 664)	(214 815)	(229 743)	(250 500)	(188 922)	(165 020)	(164 974)
Zobowiązania długoterminowe i rezerwy	194 231	209 756	228 075	231 675	176 939	279 920	301 781	321 753	327 486	299 973	200 681	195 592

(*) W tym miejscu i w dalszej części decyzji zysk netto oznacza zysk przed opodatkowaniem.

- (45) W okresie od 1998 r. do 2002 r. PZL Hydral miała dodatni kapitał własny. Począwszy od 2003 r. wartość kapitału była ujemna a spółka odnotowywała systematyczne straty netto do 2007 r. W okresie od 2007 do 2009 r. działalność PZL Hydral przynosiła zyski. Spadała wartość aktywów spółki – w 1998 r. wynosiła ona 203,936 mln PLN, a w 2006 r. osiągnęła poziom 76,986 mln PLN. Zobowiązania długoterminowe spółki ciągle rosły w okresie od 1998 do 2001 oraz 2003 do 2006, kiedy to osiągnęły poziom 327,486 mln PLN.
- (46) Jak wyjaśniono powyżej, od 2008 r. dochód PZL Hydral pochodził głównie ze sprzedaży wyprodukowanych w ubiegłych latach usług oraz wyrobów stanowiących zapasy oraz – w ograniczonym zakresie – od spółek zależnych.

II.4 PZL Wrocław jako przedsiębiorstwo w trudnej sytuacji

- (47) W odniesieniu do sytuacji finansowej PZL Wrocław – ani w roku 2007, ani w latach 2008 i 2009, przedsiębiorstwo nie utraciło więcej niż 50 % swojego kapitału i w świetle polskiego prawa nie spełniało kryteriów kwalifikujących do zbiorowego postępowania upadłościowego. W 2006 r. obrót PZL Wrocław wyniósł 5,3 mln PLN, w 2007 r. – 23 mln PLN, a w 2008 r. – 60 mln PLN. Strata netto za 2006 r. wyniosła 1 mln PLN, natomiast zysk netto w 2007 r. wyniósł 0,04 mln PLN, a w 2008 r. wyraźnie wzrósł do 8,7 mln EUR.
- (48) Zgodnie z danymi ze sprawozdań finansowych PZL Wrocław wartość aktywów trwałych spółki wzrosła z 4,8 mln PLN w 2006 r. do 25,7 mln PLN w 2007 r., 27 mln PLN w 2008 r. oraz 29 mln PLN w 2009 r. Zgodnie z polską ustawą budżetową środki finansowe na zakupy o charakterze wojskowym przydzielane są przez Ministerstwo Obrony Narodowej w wymiarze rocznym. W 2008 r. PZL Wrocław przyjęło zamówienia i sprzedało wyroby o przeznaczeniu wojskowym (takie jak układy hydrauliczne, elementy pneumatyczne do systemów pomiaru paliwa) na kwotę [...], jak również świadczyło na rzecz Ministerstwa Obrony Narodowej usługi w zakresie konserwacji na kwotę [...], co daje łączną kwotę [...].
- (49) Ponadto władze polskie twierdzą, że do końca 2008 r. rynek, na którym działał PZL Wrocław, tj. sektor lotnictwa i obronności, nie wykazywał oznak spowolnienia.

- (50) W 2009 r. PZL Wrocław doświadczył jednak trudności finansowych na skutek gwałtownego spadku liczby zamówień Ministerstwa Obrony Narodowej wywołanego kryzysem gospodarczym. W 2009 r. wartość zamówionych i sprzedanych wyrobów o przeznaczeniu wojskowym (takich jak układy hydrauliczne, elementy pneumatyczne do systemów pomiaru paliwa) spadła do poziomu [...], a wartość świadczonych usług w zakresie konserwacji – do poziomu [...]. Zatem w stosunku do 2008 r. spadek sprzedaży wyrobów o przeznaczeniu wojskowym wyniósł [...]. W związku z tym w 2009 r. spółka PZL Wrocław odnotowała stratę netto w wysokości 8,3 mln PLN. Obroty spółki spadły z 60 mln PLN w 2008 r. do 41 mln PLN w 2009 r.
- (51) Całkowite zobowiązania spółki wzrosły z 31 mln PLN w 2008 r. do 35 mln PLN w 2009 r. W 2006 r. zobowiązania wynosiły 7 mln PLN, a w 2007 r. – 18,4 mln PLN.
- (52) Polskie władze poinformowały Komisję, że zgodnie z przepisami polskiego prawa ⁽¹⁾ PZL Wrocław nie spełniło dotychczas kryteriów kwalifikujących do objęcia postępowaniem upadłościowym. Jeśli jednak nie powiecie się trwający proces restrukturyzacji Grupy Hydral, opierający się na założeniach planu restrukturyzacji zobowiązań publicznoprawnych i umowy ramowej z inwestorem, PZL Wrocław zmuszony będzie złożyć wniosek o upadłość.
- II.5 Plan restrukturyzacji i proces prywatyzacji**
- (53) Plan restrukturyzacji PZL Hydral i PZL Wrocław (zwany dalej „planem”) należy rozpatrywać w kontekście wysiłków władz polskich, zmierzających do sprywatyzowania rentownych części ich działalności, w szczególności w zakresie lotnictwa i obronności.
- (54) W 1998 r. prywatna grupa konsultingowa, Business Management Finance S.A, przygotowała strategię restrukturyzacji PZL Hydral. Strategia zawierała opis stanu aktualnej sytuacji finansowej PZL Hydral, analizę kosztów i działań restrukturyzacyjnych. Określono w niej, że racjonalne będzie wydzielenie niektórych aktywów PZL Hydral i sprzedaż ich prywatnemu inwestorowi w celu restrukturyzacji zobowiązań PZL Hydral.
- (55) Akcjonariusze PZL Hydral oraz – od momentu jej utworzenia w 2004 r. – PZL Wrocław, regularnie rozważali prywatyzację grupy lub jej części (PZL Wrocław) i negocjowali warunki transakcji z zainteresowanymi stronami.
- (56) W efekcie władze polskie rozpoczęły negocjacje z potencjalnymi inwestorami, które to negocjacje bacznie śledzili wierzyciele prywatni (wyłącznie w przypadku pierwszej próby prywatyzacji z [...]), jak również publicznoprawni. Negocjacje prowadzono z następującymi spółkami: [...] (2002-2006), [...] (2007-2008), [...] (2008), a począwszy od 2009 r. z obecnym inwestorem – [...] (zwanym dalej [...] lub „inwestorem”).
- Negocjacje ze spółką [...] w sprawie prywatyzacji PZL Hydral*
- (57) W 2002 r., w wyniku współpracy przemysłowej, rozpoczęto rozmowy na temat sprzedaży PZL Hydral ze spółką [...], globalnym producentem komponentów lotniczych, którego roczne obroty sięgały w 2009 r. [...] Dnia 25 listopada 2002 r. [...] i PZL Hydral zawarły porozumienie o nieujawnianiu informacji. Dnia 22 kwietnia 2003 r. [...] przekazała PZL Hydral list intencyjny, w którym wyraził zainteresowanie potencjalnym nabyciem akcji PZL Hydral oraz gotowość przeprowadzenia badania *due diligence*. Badanie *due diligence* zostało przeprowadzone w maju 2003 r. W kwietniu 2005 r. [...] rozszerzyła zakres badania *due diligence* ze względu na potencjalną możliwość zakupu PZL Wrocław, podmiotu powstałego w 2004 r. W czerwcu 2005 r. dokumentacja została przekazana firmie [...]. W drugiej połowie 2005 r. i pierwszej połowie 2006 r. zorganizowano szereg spotkań z przedstawicielami [...]. Jednakże od listopada 2006 r. [...] nie podjął żadnych działań w celu dopełnienia tej transakcji.
- (58) Władze polskie twierdzą, że [...] wycofała się z negocjacji z powodu braku rozwiązania w kwestii zadłużenia PZL Wrocław.
- (59) Wierzyciele publicznoprawni i prywatni byli regularnie informowani (czasami co tydzień) o stanie negocjacji przez cały okres ich trwania.
- Przygotowania do drugiej próby prywatyzacji, opracowanie planu restrukturyzacji na lata 2007-2010 i pożyczka z 2007 r.*
- (60) Władze polskie zdecydowały się na nową strategię prywatyzacji, koncentrującą się na uczynieniu spółki PZL Wrocław przedsiębiorstwem rentownym, aby mogło zostać sprzedane, i przewidującą następnie likwidację PZL Hydral przy wykorzystaniu wpływów ze sprzedaży PZL Wrocław, jej pozostałych spółek zależnych i aktywów. Strategia ta była wynikiem uzgodnień między ARP, PZL Hydral oraz wierzycielami publicznoprawnymi PZL Hydral i została sformalizowana w czwartym kwartale 2007 r. w formie planu restrukturyzacji na lata 2007-2010 (zwanego dalej „planem”).
- (61) Zgodnie z planem, wierzytelności publicznoprawne miały zostać spłacone z wpływów ze sprzedaży aktywów PZL Hydral, przedstawiających się w następujący sposób: Zakładu Ciepłowniczego „Term-Hydral” sp. z o.o. - 1 mln PLN, Zakładu Produkcji Hydrauliki „Hydral” sp. z o.o. - 3 mln PLN. Sprzedaż PZL Wrocław miała przynieść 65,9 mln PLN (w tym sprzedaż zakładu odlewniczego). Sprzedaż innych aktywów finansowych miała zapewnić przychody w kwocie 0,5 mln PLN, nieruchomości pod nazwą BBcenter - 47,5 mln PLN, parkingu - 2 mln PLN, a stacji zasilania (GSZ) - 0,9 mln PLN. Ogółem plan zakładał zatem, iż sprzedaż aktywów wygeneruje łączny przychód w wysokości co najmniej 120,8 mln PLN.

⁽¹⁾ Ustawa z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze, Dz.U. Nr 60 poz. 535, z późn. zm.

- (62) Plan przewidywał również zastrzyk kapitału w wysokości 36 mln PLN na poczet spłaty wierzytelności publiczno-prawnych w wysokości 156,8 mln PLN. Plan zakładał również możliwość przyznania przez ARP dodatkowego zastrzyku kapitału w wysokości 77,4 mln PLN na poczet spłaty zobowiązań ZUS za lata 1996-1998.
- (63) W międzyczasie, w styczniu 2007 r., PZL Wrocław uzyskał certyfikaty i koncesje wojskowe na handel bronią (zob. pkt 16). W trakcie 2007 r. spółka nabyła dalsze aktywa, maszyny, urządzenia i know how. Transakcja ta została sfinansowana przez pożyczkę w kwocie 12,5 mln PLN, udzieloną PZL Wrocław przez ARP w dniu 24 maja 2007 r. (zwaną dalej „pożyczką z 2007 r.”) oraz przez wniesiony przez spółkę macierzystą, PZL Hydral, wkład niepieniężny do kapitału PZL Wrocław w postaci przeniesienia aktywów w grudniu 2007 r.
- (64) Władze polskie podkreśliły również, że pożyczka z 2007 r. została udzielona z myślą o uzyskaniu przez ARP około [...] % udziałów w PZL Wrocław (polegającym na zamianie zadłużenia z pożyczki na kapitał własny), oraz że ARP uzyskałaby odpowiedni zwrot z zainwestowanego kapitału po sprzedaży posiadanych przez nią udziałów w PZL Wrocław, natomiast PZL Hydral miałby ze swojego udziału zaspokoić wierzycieli publicznoprawnych.
- (65) Pożyczka z 2007 r. została udzielona przy zmiennym oprocentowaniu na poziomie WIBOR 3M + 200 punktów bazowych, co w tamtym okresie odpowiadało 6,45 %, początkowo na okres do 2007 r., przy czym zakładano, że okres ten zostanie przedłużony do czasu, gdy zamiana na kapitał własny przed sprzedażą PZL Wrocław zostanie faktycznie zrealizowana. Pożyczka została zabezpieczona ustanowieniem następujących zabezpieczeń:
- zastawu rejestrowego ⁽¹⁾ na aktywach trwałych PZL Wrocław (maszyny) o wartości 5,5 mln PLN, który został wpisany do rejestru zastawów;
 - zastawu zwykłego ⁽²⁾ na 66 850 akcjach PZL Wrocław, stanowiących 100 % akcji spółki w momencie transakcji w maju 2007 r. i [...] % pod koniec 2007 r.
- (66) Władze polskie powiadomiły Komisję, że wartość PZL Wrocław została oszacowana na wniosek ARP w marcu 2007 r. przez spółkę konsultingową Realizacja
- Inwestycji Techniczno-Ekonomicznych, działającą w charakterze niezależnego rzeczoznawcy. Zastosowane zostały trzy metody wyceny: metoda dochodowa oparta na zdyskontowanym zysku netto (metoda 1), metoda dochodowa oparta na zdyskontowanym zysku netto powiększonym o amortyzację (metoda 2) oraz metoda zdyskontowanych przepływów pieniężnych (metoda 3) ⁽³⁾, obejmujące analizę wrażliwości (scenariusze: umiarkowany, optymistyczny i pesymistyczny).
- (67) Szacunkowa wartość PZL Wrocław w ramach każdej z trzech metod przedstawia się następująco:
- Metoda 1:
- a) w scenariuszu umiarkowanym wartość spółki została wyceniona na [...]
 - b) w scenariuszu optymistycznym wartość spółki została wyceniona na [...]
 - c) w scenariuszu pesymistycznym wartość spółki została wyceniona na [...].
- Metoda 2:
- a) w scenariuszu umiarkowanym wartość spółki została wyceniona na [...];
 - b) w scenariuszu optymistycznym wartość spółki została wyceniona na [...];
 - c) w scenariuszu pesymistycznym wartość spółki została wyceniona na [...].
- Metoda 3:
- a) w scenariuszu umiarkowanym wartość spółki została wyceniona na [...];
 - b) w scenariuszu optymistycznym wartość spółki została wyceniona na [...];
 - c) w scenariuszu pesymistycznym wartość spółki została wyceniona na [...].
- (68) W ocenie PZL Wrocław opierano się na trzech następujących elementach:
- prognozy finansowe spółki obejmujące przepływy pieniężne, zysk netto i amortyzację w latach 2007-2011 wraz z analizą wrażliwości (scenariusze: umiarkowany, optymistyczny i pesymistyczny), zob. tabela poniżej;

⁽¹⁾ Zastaw rejestrowy jest regulowany przepisami Ustawy o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów (polski Dz.U. z dnia 6 grudnia 1996 r. Nr 149, poz. 703, z późn. zm.). Do ustanowienia zastawu rejestrowego potrzebna jest umowa między wierzycielem (zastawnikiem) a osobą uprawnioną do rozporządzania przedmiotem zastawu (zastawcą) oraz wpis do rejestru zastawów prowadzonego przez sądy rejonowe (ustanowienie zastawu). Rzeczy obciążone zastawem rejestrowym mogą być pozostawione w posiadaniu zastawcy, który pozostaje uprawniony do rozporządzania nimi lub osoby trzeciej, jeżeli wyraziła ona na to zgodę.

⁽²⁾ Zastaw zwykły jest regulowany przepisami polskiego Kodeksu Cywilnego. Zastaw powstaje w wyniku umowy pomiędzy zastawcą (właścicielem rzeczy) a zastawnikiem (wierzycielem), i poza wyjątkami określonymi w przepisach, konieczne jest wydanie przedmiotu zastawu zastawnikowi lub osobie trzeciej.

⁽³⁾ Wszystkie trzy metody to metody dochodowe, w których do oszacowania przyszłych dochodów wykorzystuje się przewidywany zysk netto, przewidywane przepływy pieniężne netto lub przewidywany zysk netto zwiększony o amortyzację. Zysk netto zwiększony o amortyzację jest pierwszym krokiem do przeprowadzenia analizy środków pieniężnych w księgowości finansowej.

- stopa dyskontowa na podstawie średniego ważonego kosztu kapitału (WACC) równego 10,25 % oraz
- założenie, że po okresie 2007-2011 przepływy pieniężne ustabilizują się.

Tabela 23

Scenariusze przewidywane w ramach analizy z 2007 r. (w tys. PLN)

Rok	2007	2008	2009	2010	2011
Scenariusz umiarkowany					
Przepływy środków pieniężnych	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Zysk netto	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Amortyzacja	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Zysk netto+ amortyzacja	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Scenariusz optymistyczny					
Przepływy środków pieniężnych	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Zysk netto	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Amortyzacja	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Zysk netto+ amortyzacja	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Scenariusz pesymistyczny					
Przepływy środków pieniężnych	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Zysk netto	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Amortyzacja	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Zysk netto+ amortyzacja	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

- (69) Stopa dyskontowa dla wszystkich trzech metod obliczana jest na podstawie średniego ważonego kosztu kapitału równego 10,25 % ⁽¹⁾. Prognozy finansowe spółki obejmujące przepływy pieniężne, zysk netto i amortyzację w latach 2007-2011 wraz z analizą wrażliwości (scenariusze: umiarkowany, optymistyczny i pesymistyczny) dla okresu 2007-2011 opierają się na danych PZL Wrocław. Zgodnie z analizą dane te opierają się w dużym stopniu na prognozowanych zamówieniach Ministerstwa Obrony Narodowej.
- (70) Na podstawie tej oceny, przy wycenie akcji spółki polskie władze opierały się na scenariuszu pesymistycznym opisanych metod, który oszacował najniższy wynik. Na tej podstawie uznały one, że wartość rynkowa zabezpieczenia w formie zastawu zwykłego na akcjach PZL Wrocław wynosiła co najmniej 20,3 mln PLN ⁽²⁾. Władze polskie twierdzą zatem, że w połączeniu z zastawem na maszynach, który w tamtym okresie miał wartość 5,5 mln PLN, wartość zabezpieczenia przekraczała w tamtym okresie wartość pożyczki.
- (71) Na podstawie wyżej wspomnianej analizy rzeczoznawcy ARP uznała ponadto w 2007 r., że uzasadnione byłoby oparcie się na wartości PZL Wrocław z końca 2007 r., tj. [...], i zastosowanie scenariusza umiarkowanego. ARP uważała także, że zrealizowałyby zwrot ze swojej inwestycji. Bezpośredni zwrot, jaki mogłaby uzyskać ARP, zważywszy, że przeprowadziłyby ona zamianę zadłużenia z pożyczki na kapitał własny przed sprzedażą i posiadałaby [...] % udziałów (który to odsetek jest wartością przybliżoną i był założeniem roboczym ARP), wyniosłby co najmniej 48,5 mln PLN.

⁽¹⁾ W literaturze fachowej WACC określa się jako obliczenie całkowitego kosztu kapitału dla firmy, w którym każdej kategorii kapitału (czy są to kapitały własne czy dług) proporcjonalnie nadaje się odpowiednią wagę. Wszystkie źródła kapitału – akcje zwykłe i uprzywilejowane, obligacje i inne zadłużenie długoterminowe – są ujęte w kalkulacji WACC. WACC jest średnią ważoną kosztów poszczególnych składników kapitału. WACC jest w związku z tym wynikiem zastosowania wzoru matematycznego i jako taki jest niepodważalny.

⁽²⁾ Polskie władze założyły, iż racjonalnym byłoby przyjęcie, że wartość PZL Wrocław wynosi co najmniej [...]. Na tej podstawie [...] % akcji PZL Wrocław miało wartość 20,3 mln PLN.

- (72) Władze polskie stwierdziły zatem, że w związku z pożyczką z 2007 r., w kontekście sprzedaży PZL Wrocław ARP występowała jako inwestor. Władze polskie podkreśliły także, iż wobec powyższego pożyczka z 2007 r. nie została udzielona spółce PZL Hydral, jak to stwierdzono w decyzji o wszczęciu postępowania.

Negocjacje ze spółką [...]

- (73) W oparciu o nową strategię prywatyzacji i plan restrukturyzacji na lata 2007-2010, w pierwszym kwartale 2007 r. spółka [...], wiodący globalny dostawca systemów i usług dla przemysłu lotniczego, kosmicznego i obronnego [...], której przychody w 2009 r. sięgnęły [...], rozpoczęła negocjacje na temat sprzedaży PZL Wrocław i w lipcu/sierpniu 2007 r. oraz w lutym 2008 r. przeprowadziła badanie *due diligence*. Negocjacje te były wynikiem istniejącej współpracy przemysłowej.

- (74) Dnia 31 stycznia 2008 r. [...] przedstawiła ofertę zakupu udziałów PZL Wrocław, którą po raz pierwszy uzupełniła dnia 14 lutego 2008 r. W dniach 17-18 marca 2008 r. odbyło się spotkanie przedstawicieli spółki [...] z ARP. Dnia 2 kwietnia 2008 r. spółka [...] po raz drugi uzupełniła swoją ofertę. Dnia 2 kwietnia 2008 r. zaoferowano za udziały cenę [...] (co odpowiadało wartości PZL Wrocław na dzień 31 grudnia 2007 r.) oraz zmianę aktywów obrotowych na podstawie specyficznego wzoru. Polskie władze poinformowały Komisję, że przez zastosowanie wzoru, ze względu na wzrost zysku, cena wzrosła o [...].

- (75) Ta oferta była zgodna z wyceną niezależnego rzeczoznawcy, której wykonanie zleciła ARP. Zgodnie z tą wyceną, zrealizowaną przez Doradztwo Ekonomiczne Dariusz Zarzecki, wartość PZL Wrocław w marcu 2008 r. wynosiła [...] według metody wartości aktywów netto (zwanej dalej „metodą NAV”). W metodzie tej podczas wyceny wykorzystuje się podejście zorientowane na aktywa, uwzględnia się wartość aktywów oraz stronę „winien” i „ma”, zarówno ujęte, jak i nieujęte w bilansie. Według metody zdyskontowanych przepływów pieniężnych (zwanej dalej „metodą DCF”) wartość PZL Hydral wyceniono natomiast na [...]. W metodzie tej uwzględnia się przyszłe dochody osiągnięte nie tylko z aktywów materialnych, lecz również z aktywów niematerialnych i prawnych, jakie posiada PZL Wrocław. Analiza wrażliwości nie była uwzględniana w ramach tej wyceny (tj. nie opisywano poszczególnych scenariuszy).

- (76) W przypadku metody DCF podstawą prognozowanych przepływów pieniężnych w okresie od 2008 r. jest plan finansowy PZL Wrocław na lata 2007-2013, który zakłada, że stopa inflacji będzie taka sama jak stopa określona przez Narodowy Bank Polski w lutym 2008 r. w odniesieniu do podlegającego ocenie okresu. Koszt kapitału ocenia się na 16,65 %, przy czym uwzględnia się stopę wolną od ryzyka (4,70 %), premię z tytułu ryzyka rynkowego (7,17 %), premię z tytułu ryzyka sektorowego (1,78 %), premię z tytułu wielkości rynku (3 %), co pozwala na uwzględnienie wielkości PZL Wrocław względem jej konkurentów (takich jak [...], [...]) czy [...]. W odniesieniu do okresu od 2014 r. analiza zakłada, że przepływy pieniężne będą wzrastać rocznie o 3 % (z założeniem stopy inflacji w wysokości 2 %).

Tabela 24

Szacunkowe przyszłe przepływy pieniężne PZL Wrocław (w tys. PLN)

Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Koszt kapitału własnego (w %)	16,65	16,65	16,65	16,65	16,65	16,65
Szacunkowe przyszłe przepływy pieniężne	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Zdyskontowane szacunkowe przyszłe przepływy pieniężne	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

- (77) Metoda skorygowanej wartości aktywów netto polega na wycenie przedsiębiorstwa „kontynuującego działalność” poprzez dostosowanie wartości wszystkich aktywów i zobowiązań do rzeczywistej wartości rynkowej⁽¹⁾. Korekta zobowiązań, których wartość księgowa wynosiła 18,35 mln PLN do wartości aktywów netto w wysokości [...] została zrealizowana na podstawie planowanej zamiany wierzytelności z tytułu pożyczki z 2007 r. na kapitał własny. W ramach ostatniej korekty uwzględniono aktywa pozabilansowe.

Tabela 25

PZL Wrocław – metoda skorygowanej wartości aktywów netto (w tys. PLN)⁽²⁾

	Wartość księgowa	Wartość aktywów netto
Aktywa trwałe	25 710	[...]
Aktywa obrotowe	9 945	[...]
Zobowiązania	18 350	[...]
Aktywa pozabilansowe	0	[...]
Ogółem	17 305	[...]

⁽¹⁾ Rzeczywista wartość rynkowa określana jest w literaturze ekonomicznej jako cena, jaką za daną działalność lub aktywa chętny nabywca skłonny jest zapłacić chętnemu do sprzedaży, przy czym żaden z nich nie jest zmuszony do sprzedaży lub kupna, a obaj mają rozsądną wiedzę o wszystkich istotnych w momencie transakcji faktach.

⁽²⁾ Metoda skorygowanej wartości aktywów netto polega na wycenie przedsiębiorstwa „kontynuującego działalność” poprzez dostosowanie wartości wszystkich aktywów i zobowiązań do „rzeczywistej wartości rynkowej”. „Rzeczywista wartość rynkowa” określana jest w literaturze ekonomicznej jako cena, jaką za daną działalność lub aktywa chętny nabywca skłonny jest zapłacić chętnemu do sprzedaży, przy czym żaden z nich nie jest zmuszony do sprzedaży lub kupna, a obaj mają rozsądną wiedzę o wszystkich istotnych w momencie transakcji faktach.

(78) W przypadku aktywów trwałych ich skorygowana wartość netto wynosi [...], podczas gdy wartość księgową sięga 25,710 mln PLN. Korekta dokonywana jest głównie poprzez wprowadzenie rzeczywistej wartości rynkowej wszystkich aktywów w oparciu o przedstawioną Komisji wycenę niezależnego rzeczoznawcy, Realizacja Inwestycji Techniczno-ekonomicznych, zrealizowaną dnia 29 marca 2007 r. W analizie oceniono głównie wartość nieruchomości takich jak budynki i grunty. Wartość budynków została oceniona w oparciu o następujący wzór:

$$V = Cn(1-Lu/100) \times R$$

gdzie: Cn oznacza koszt zbudowania nowego budynku; Lu – stopień zużycia budynku, a R – wskaźnik uwzględniający różnice cenowe między poszczególnymi regionami. Wartość gruntu ustalana jest w ramach podejścia porównawczego, które zakłada, że cena gruntu odpowiada cenie, jaką można otrzymać za podobny kawałek gruntu, skorygowanej o różnice w stosunku do stopy inflacji.

(79) Korekta zobowiązań, których wartość księgową wynosiła 18,350 mln PLN do wartości aktywów netto w wysokości [...] została zrealizowana na podstawie planowanej zamiany wierzytelności z tytułu pożyczki z 2007 r. na kapitał własny.

(80) W ramach ostatniej korekty uwzględniono aktywa pozabilansowe. Pozycje, które nie figurują w bilansie, ale które zdaniem autorów analizy powinny pojawiać się w wycenie to „organizacja zasobów ludzkich” oraz „organizacja procesów produkcyjnych”, ze względu na niewymierne aspekty oceny związane z wartością zarządzania przedsiębiorstwem.

(81) Po otrzymaniu oferty od spółki [...], w marcu 2008 r. władze polskie zgłosiły Komisji wspomniany plan jako pomoc na restrukturyzację PZL Hydral, zakładając, że PZL Wrocław zostanie sprzedana za [...]. Zgłosiły one także pożyczkę z 2007 r. oraz kolejną pożyczkę w wysokości 4 mln PLN, która miała być udzielona PZL Wrocław w kontekście finalizowania negocjacji ze spółką [...].

(82) Ta kolejna pożyczka została udzielona dnia 2 kwietnia 2008 r. (zwana dalej „pożyczką z 2008 r.”) – tego samego dnia, gdy ARP otrzymała drugie uzupełnienie oferty. ARP udzieliła tej pożyczki, jako pożyczki pomostowej (krótkoterminowej) na czas sfinalizowania umowy z firmą [...]. PZL Wrocław potrzebował tych środków, aby móc sprostać wzrastającej liczbie zamówień ze strony Ministerstwa Obrony Narodowej.

(83) Pożyczka udzielona została na okres pięciu lat i była pożyczką o zmiennej stopie procentowej, opartej na stopie referencyjnej stosowanej przez Komisję względem

Polski, która w momencie udzielania pożyczki wynosiła 6,42 %, i została zabezpieczona:

— zastawem rejestrowym na aktywach trwałych PZL Wrocław (czterech maszynach i urządzeniach) o wartości 2,8 mln PLN, które zostały wpisane do rejestru zastawów;

— cesją należności z umowy handlowej w kwocie 5,2 mln PLN.

(84) Polskie władze stoją zatem na stanowisku, że wartość zastawów przekroczyła wartość pożyczki.

(85) Pożyczka miała na celu umożliwienie PZL Wrocław zakupu maszyn koniecznych do procesu produkcji. Pożyczka z 2008 r. została przyznana przez ARP na zaawansowanym etapie negocjacji ze spółką [...], przy założeniu, że zostanie ona spłacona bądź przez PZL Wrocław ze środków własnych bądź przez inwestora.

(86) Na tej podstawie władze polskie stwierdziły, że ARP działała nie tylko w sposób porównywalny do prywatnego inwestora, ale jako podmiot sprzedający PZL Wrocław.

(87) Komisja została również poinformowana przez władze polskie, że działalność PZL Wrocław w 2008 r. była częściowo finansowana z leasingu operacyjnego. W czerwcu 2008 r. podpisano z prywatną spółką, [...], dwie umowy leasingu operacyjnego: [...] oraz [...]. Wartość netto leasingu w ramach tych umów wynosiła 271 002 EUR oraz 401 263,20 EUR (0,82 mln PLN z VAT)⁽¹⁾. Koszt leasingu ponoszony przez PZL Wrocław w ramach tych umów wynosił 88 762,30 EUR, co odpowiada różnicy między wartością maszyn netto i wartością netto leasingu. Umowy te funkcjonują na podobnej zasadzie co pożyczki, przy czym zabezpieczeniem jest przedmiot leasingu. Po wygaśnięciu umowy leasingu PZL Wrocław nabywa prawo do zakupu maszyn za kwotę 5 835 EUR. Przed zawarciem z PZL Wrocław powyższych umów leasingu [...] przeprowadził szczegółową analizę sytuacji finansowej i ekonomicznej spółki, w tym jej zdolności do generowania przepływów pieniężnych w wysokości wystarczającej do spłaty rat.

(88) Władze polskie zgłosiły także w pierwotnym zgłoszeniu przewidzianą w planie zamianę wierzytelności z tytułu pożyczki z 2007 r. w wysokości 13,5 mln PLN (powiększonych o odsetki) na udziały w kapitale własnym.

(89) W marcu i kwietniu 2008 r. zakończono negocjacje w sprawie postanowień i warunków umowy o przeniesieniu udziałów. 14 kwietnia 2008 r. [...] wycofała jednak swoją ofertę. Według władz polskich prawdopodobną przyczyną wycofania się spółki były znaczne zmiany na rynku światowym związane z kryzysem gospodarczym. Procedura wyboru kupca przeprowadzona w 2008 r.

(¹) Walutą nominalną umów było euro.

Procedura wyboru kupca przeprowadzona w 2008 r.

- (90) W wyniku wycofania się spółki [...] z negocjacji, proces sprzedaży rozpoczął się na nowo. O sprzedaży poinformowano w prasie krajowej i międzynarodowej w formie zaproszenia do rokowań w sprawie zakupu 100 % udziałów PZL Wrocław. Dnia 19 maja 2008 r. zaproszenie opublikowano w Pulsie Biznesu, największym polskim dzienniku specjalistycznym, oraz w Rzeczpospolitej, największym polskim dzienniku polityczno-gospodarczym. W dniach 20-26 maja 2008 r. ukazało się ono również w międzynarodowym specjalistycznym magazynie lotniczym Flight International. W listopadzie 2008 r. informację o planowanej sprzedaży zamieszczono w polskojęzycznym, czytany również za granicą czasopiśmie poświęconym lotnictwu – RAPORT Wojsko Technika Obronność. W odpowiedzi na zaproszenie nie wpłynęła żadna oferta zakupu udziałów.
- (91) Zwiększono więc starania a powyższe informacje były przez PZL Hydral przekazywane oraz prezentowane bezpośrednio podmiotom, które mogły być zainteresowane zakupem PZL Wrocław. Władze polskie podkreśliły, iż sprzedaż była ogłaszana podczas targów i imprez branżowych, w tym podczas pokazów lotniczych⁽¹⁾, a także w formie pism rozesłanych do ponad 80 podmiotów. Polskie władze podkreśliły ponadto, że informacja o ofercie sprzedaży była również cały czas dostępna na stronie internetowej PZL Hydral, na której odnotowuje się 500 000 wejść rocznie. Biorąc pod uwagę specyfikę produkcji PZL Wrocław (PZL Wrocław jako dostawca produktów i usług na potrzeby Sił Zbrojnych RP ma szczególne znaczenie dla bezpieczeństwa państwa) oraz dość duży stopień koncentracji przemysłu lotniczego na całym świecie, której skutkiem jest stosunkowo niska liczba potencjalnych inwestorów, władze polskie stwierdziły, iż każdy z potencjalnych inwestorów miał możliwość uzyskania informacji o sprzedaży PZL Wrocław i wzięcia udziału w procesie prywatyzacji. Według władz polskich cały sektor wiedział zatem o sprzedaży.
- (92) Zawiadomienie o sprzedaży było jedynie zaproszeniem do rokowań i nie zawierało żadnych specyficznych warunków.
- (93) W odpowiedzi na wzmożone starania polskich władz w drugiej połowie 2008 r. ARP otrzymała pierwszą deklarację zainteresowania od [...], która to spółka przedstawiła następnie ofertę kupna. W drugiej połowie 2008 r. o zainteresowaniu kupnem poinformowała ARP także spółka [...]. *Negocjacje z [...] w sprawie sprzedaży PZL Wrocław*

Negocjacje z [...] w sprawie sprzedaży PZL Wrocław

- (94) Dnia 30 września 2008 r. [...], spółka z [...], przedstawiła wstępną, niewiążącą ofertę zakupu 100 % udziałów

PZL Wrocław (zwaną dalej „ofertą z 30 września 2008 r.”) na kwotę [...]. [...] to fundusz inwestycyjny, zajmujący się inwestycjami na niepublicznym rynku kapitałowym, którego właściciel (osoba prywatna) posiada również 100 % udziałów w przedsiębiorstwie [...] ⁽²⁾. Oferta z 30 września 2008 r. dotyczyła przedsiębiorstwa wolnego od zobowiązań i była uzależniona od osiągnięcia w 2009 r. podobnych wyników finansowych co w 2008 r., zwłaszcza zysku netto i wskaźnika EBITDA. EBITDA miał osiągnąć poziom co najmniej [...], a zysk netto miał wynosić w 2009 r. co najmniej [...], wymagany był także wzrost sprzedaży o 5 %. Jednakże na skutek kryzysu finansowego dochody PZL Wrocław spadły o około 35 %, w związku z czym wartości określone w ofercie nie zostały osiągnięte. PZL Hydral była w pełni świadoma już w pierwszym kwartale 2009 r., że wynik finansowy nie będzie w stanie osiągnąć pułapu minimum z oferty [...]. Ponadto redukcja zamówień z Ministerstwa Obrony Narodowej została potwierdzona na początku 2009 r., co oznaczało, że będzie to miało istotny wpływ na rentowność firmy w 2009 r. Dalszych kontaktów z [...] nie było.

Negocjacje ze spółką [...] w sprawie prywatyzacji PZL Wrocław

- (95) [...], przedsiębiorstwo [...], jeden z największych dostawców zaawansowanych technologicznie produktów dla przemysłu lotniczego (dla komercyjnych, regionalnych, korporacyjnych i wojskowych statków powietrznych) oraz produktów przemysłowych, którego obroty wyniosły w 2009 r. [...] rozpoczął rozmowy na temat kupna udziałów PZL Wrocław w pierwszym kwartale 2009 r.
- (96) Spółka przeprowadziła badanie *due diligence* między 20 kwietnia 2009 r. a 12 maja 2009 r. Na podstawie wyników tego badania, dnia 20 sierpnia 2009 r. spółka podpisała z ARP protokół ustaleń (w którym określono ogólny zarys planowanej transakcji) w sprawie zakupu udziałów PZL Wrocław na kwotę [...]. ARP podjęła się zadbać o to, aby wszystkie aktywa PZL Wrocław były wolne od jakichkolwiek roszczeń wierzycieli publiczno-prawnych PZL Hydral. Protokół ustaleń zakładał więc, że sama ARP zakupi 100 % udziałów PZL Wrocław, a następnie sprzeda je inwestorowi. Inwestor zobowiązał się do przeprowadzenia własnego, szczegółowego planu inwestycji o wartości kolejnych [...], który miał zostać zrealizowany po sprzedaży. Dnia 18 grudnia 2009 r. ARP, PZL Hydral i [...] podpisały umowę ramową. Dnia 12 marca 2010 r. przyjęty został załącznik 2 do umowy, w którym określono zasady częściowej zamiany wierzytelności na kapitał własny, częściowego umorzenia i częściowej spłaty pożyczki z 2007 r. i pożyczki z 2008 r.

- (97) Władze polskie potwierdziły, że sprzedaż nie miała charakteru warunkowego, a w szczególności nie była uwarunkowana utrzymaniem zatrudnienia. Polskie

⁽¹⁾ W szczególności na pokazie ILA w Berlinie, na międzynarodowym pokazie lotniczym w Paryżu, na pokazie lotniczym w Farnborough (Wielka Brytania) oraz w Polsce podczas Międzynarodowego Salonu Przemysłu Obronnego (MSPO).

⁽²⁾ [...] jest jednym z największych przedsiębiorstw outsourcingowych w Europie, zatrudniającym blisko [...] pracowników, którego wartość szacuje się na około [...] (zgodnie z brzmieniem oferty z 30 września 2008 r.).

władze poinformowały również Komisję, że inwestor dysponuje swobodą w kształtowaniu własnych stosunków handlowych z Ministerstwem Obrony Narodowej.

- (98) Szczegółowy opis negocjacji ze spółką [...] znajduje się w pkt VI.

II.6. Prawna ocena planu przez polskie władze

- (99) W związku z przeprowadzaną restrukturyzacją władze polskie zapewniły, iż całkowity jej koszt wyniesie 262,2 mln PLN i będzie obejmował następujące składniki: restrukturyzację zadłużenia publicznoprawnego w wysokości 234 mln PLN, inne finansowe restrukturyzacje w wysokości 11,5 mln PLN, inwestycje w kwocie 11 mln PLN, restrukturyzację aktywów w kwocie 5,6 mln PLN oraz restrukturyzację zatrudnienia w kwocie 0,3 mln PLN.
- (100) Władze polskie twierdzą, że całkowity koszt restrukturyzacji PZL Hydral ma zostać pokryty przez środki pomocy państwa w kwocie 130,5 mln PLN oraz środki własne w kwocie 132 mln PLN. Zgodnie z planem wkład własny stanowi 50,3 % kosztów restrukturyzacji. Środki własne obejmują przychody ze sprzedaży aktywów trwałych oraz akcji, jak również środki pochodzące od przyszłego inwestora PZL Wrocław.
- (101) Jeżeli chodzi o środki wyrównawcze, w planie proponuje się sprzedaż niektórych środków produkcji, co zrealizowano już częściowo w latach 2004–2006 i co doprowadziło do zmniejszenia mocy produkcyjnych. Według planu sprzedaż maszyn i sprzętu miałaby doprowadzić łącznie do zmniejszenia mocy produkcyjnych spółki o 380 000 maszynogodzin, czyli o 42 %. Planowana redukcja została już przeprowadzona w przeważającym zakresie (315 000 maszynogodzin). Władze polskie twierdzą, że jedna trzecia tej redukcji mocy nie jest konieczna do przywrócenia rentowności, lecz ma na celu zmniejszenie produkcji w zakresie hydrauliki przemysłowej, która jest dziedziną o niskiej rentowności, i w której spółka postanowiła ograniczyć swoją działalność.
- (102) Ponadto w planie określono, iż planowane wycofanie się z pewnych gałęzi działalności (rzekomo rentownych) oraz sprzedaż aktywów nieprodukcyjnych należy uznać za środki wyrównawcze w rozumieniu Wytycznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw⁽¹⁾ (zwanych dalej „wytycznymi w sprawie ratowania i restrukturyzacji”). Wreszcie też, władze polskie stwierdziły, że prywatyzacja PZL Wrocław, która umożliwi konkurentom spółki nabycie mocy produkcyjnych, wiedzy specjalistycznej i udziału w rynku Spółki PZL Hydral, także powinna być uznana za środek wyrównawczy.

III. WĄTPLIWOŚCI WYRAŻONE PRZEZ KOMISJĘ W MOMENCIE WSZCZĘCIA I ROZSZERZENIA FORMALNEGO POSTĘPOWANIA WYJAŚNIAJĄCEGO

- (103) Plan został zgłoszony jako scenariusz restrukturyzacji w oparciu o wytyczne w sprawie ratowania i restrukturyzacji. W związku z tym Komisja oparła swoją wstępną ocenę na informacjach, którymi dyspono-

wała na tym etapie. Na podstawie tych informacji Komisja wyraziła następujące obawy:

- (104) W kwestii kwalifikowalności spółki do otrzymania pomocy na restrukturyzację w świetle wytycznych w sprawie ratowania i restrukturyzacji Komisja poddała w wątpliwość stwierdzenie, że spółka PZL Hydral nie korzystała w ciągu ostatnich dziesięciu lat z żadnej pomocy na ratowanie lub restrukturyzację.
- (105) Komisja w szczególności wyraziła wątpliwość, czy nieegzekwowania lub opóźnionego egzekwowania należności publicznoprawnych nie należy uznać za pomoc państwa. Komisja wskazała, iż w sytuacji, gdy podmiot prawa publicznego pobierający składki na ubezpieczenie społeczne przez długi okres toleruje nieregulowanie lub opóźnione regulowanie takich składek, zachowanie takie niewątpliwie zapewnia przedsiębiorstwu będącemu beneficjentem korzyść w postaci złagodzenia spoczywających na nim obciążeń związanych z normalnym stosowaniem systemu ubezpieczeń społecznych (?). Komisja uznała fakt podjęcia przez wierzycieli publicznoprawnych pewnych środków egzekucyjnych, wyraziła jednak wątpliwość, czy były to środki wystarczające lub – jeśli zostały podjęte na późnym etapie – skuteczne, szczególnie w przypadku zabezpieczeń ustanowionych na rzecz wierzycieli publicznoprawnych, które mogły zostać uruchomione. Na tym etapie postępowania Komisja poddała więc w wątpliwość, czy zachowanie wierzycieli publicznoprawnych było zgodne z zachowaniem ewentualnych wierzycieli prywatnych w takiej samej sytuacji.
- (106) Ponadto Komisja wyraziła wątpliwości w stosunku do innych środków zgłoszonych przez władze polskie jako wolne od pomocy państwa.
- (107) Komisja wyraziła wątpliwość, czy częściowa spłata połączona z częściowym umorzeniem zobowiązań publicznoprawnych, które zostały zgłoszone przez władze polskie jako wolne od pomocy państwa, istotnie są zgodne z zasadą prywatnego wierzyciela.
- (108) Ponadto Komisja wyraziła wątpliwości co do zgodności planu z rynkiem wewnętrznym w świetle pkt 31 i kolejnych wytycznych w sprawie ratowania i restrukturyzacji.
- (109) Komisja wyraziła wątpliwość, czy proponowany wkład jest rzeczywisty i faktyczny, a tym samym czy plan jest zgodny z pkt. 43–45 wytycznych w sprawie ratowania i restrukturyzacji. Komisja wyraziła wątpliwość, czy planowany przychód ze sprzedaży PZL Wrocław – nawet jeśli zostanie uzyskany – można uznać za wkład własny w restrukturyzację. Jak wspomniano powyżej, PZL Wrocław założono już pod koniec 2004 r. Zgodnie z planem zakończenie przenoszenia aktywów produkcyjnych oraz rozpoczęcie procesu prywatyzacji miały nastąpić już w 2007 r. W czwartym kwartale 2007 r. potencjalni inwestorzy mieli złożyć oferty wstępne, a w

⁽¹⁾ Dz.U. C 244 z 1.10.2004, s. 2.

⁽²⁾ Sprawa C-256/97 DMT, Zb.Orz. 1999, I-3919, pkt 21.

pierwszej połowie 2008 r., po przeprowadzeniu negocjacji, miały zostać zawarte wstępne umowy sprzedaży. Jednakże do chwili podjęcia decyzji o wszczęciu postępowania Komisja nie otrzymała żadnych informacji o jakimkolwiek zainteresowaniu nabyciem PZL Wrocław ze strony potencjalnych inwestorów.

(110) Komisja wyraziła również wątpliwości, czy plan rzeczywiście zapewniłby długoterminową rentowność zgodnie z wymogami określonymi w pkt 34–37 wytycznych w sprawie ratowania i restrukturyzacji. Komisja zauważyła, że planowana restrukturyzacja koncentruje się na restrukturyzacji finansowej, tj. ok. 90 % całkowitego kosztu restrukturyzacji przewidziane jest na pokrycie spłaty narosłego zadłużenia publicznoprawnego. W następstwie tego pozostałe środki restrukturyzacyjne miały dość ograniczony charakter. Komisja wskazywała również, że, jak już wspomniano, do dnia podjęcia decyzji o wszczęciu postępowania nie przedstawiono żadnych dowodów na zainteresowanie ze strony potencjalnych inwestorów. Ponadto Polska wskazała, że po sprywatyzowaniu spółki konieczne mogłyby być dalsze środki restrukturyzacyjne, co potęgowało wątpliwości dotyczące rentowności planu.

(111) Komisja stwierdziła również potrzebę dalszych wyjaśnień w kwestii zgodności proponowanych środków wyrównawczych z pkt 38–42 wytycznych w sprawie ratowania i restrukturyzacji. Zgodnie z informacjami przedstawionymi przez władze polskie w zgłoszeniu przynajmniej jedna trzecia planowanego zmniejszenia mocy produkcyjnych miała obejmować mało rentowny segment hydrauliki przemysłowej. Na podstawie dostępnych informacji Komisja wyraziła wątpliwość, czy zmniejszenie mocy produkcyjnych – już przeprowadzone czy też planowane przez spółkę – jest wystarczające. Komisja stwierdziła również, że przynajmniej część proponowanych środków zdaje się być konieczna do osiągnięcia długoterminowej rentowności. W szczególności uznano, że przeprowadzona w przeszłości sprzedaż niektórych aktywów produkcyjnych miała na celu właśnie przywrócenie spółce rentowności. Analogicznie, planowana sprzedaż nieruchomości byłaby raczej źródłem środków finansowych, lecz nie rekompensowałaby zakłócenia konkurencji.

IV. UWAGI POLSKIE W SPRAWIE WSZCZĘCIA FORMALNEGO POSTĘPOWANIA WYJAŚNIAJĄCEGO

(112) Władze polskie przedstawiły uwagi w sprawie decyzji o wszczęciu postępowania, odnosząc się do możliwości zastosowania testu prywatnego wierzyciela w ramach zgłoszonego scenariusza, tj. w połączeniu z zastrzykami kapitału.

(113) Władze polskie podkreśliły, że proponowane umorzenia są zgodne z zasadą prywatnego wierzyciela ze względu

na fakt, iż wierzyciele publicznoprawni otrzymaliby więcej w przypadku sprzedaży aktywów PZL Hydral niż w przypadku upadłości Spółki. W tej kwestii władze polskie stwierdziły również, że pogląd taki wynika z analizy ekonomiczno-finansowej, i że jest on podzielany przez zainteresowanych wierzycieli publicznoprawnych.

(114) W kwestii dwóch zastrzyków kapitału, które ARP miała przyznać PZL Hydral i które zgodnie ze zgłoszeniem miały być przeznaczone na spłatę zobowiązań wobec wierzycieli publicznoprawnych, władze polskie stwierdziły, iż takie zastrzyki kapitału nie wykluczają zastosowania zasady prywatnego wierzyciela.

(115) Ponadto władze polskie stwierdziły, że wartość rynkowa PZL Wrocław jest ściśle związana z posiadaniem certyfikatów lotniczych i koncesji na obrót bronią, a także z personelem, posiadającym unikalne doświadczenie i wiedzę. W przypadku upadłości odtworzenie tej organizacji w stopniu możliwym do zaakceptowania przez służby nadzoru lotniczego byłoby niemożliwe.

(116) Wkład własny określony został przed władze polskie na poziomie 130 mln PLN, co stanowiłoby 50 % kosztu restrukturyzacji, nawet gdyby nieegzekwowanie należności publicznoprawnych miało zostać potraktowane jako pomoc państwa. Ponadto władze polskie podkreśliły, że sprzedaż aktywów jest w toku, a zatem w ramach restrukturyzacji nastąpiłoby faktyczne zbycie wszystkich przewidzianych w planie aktywów.

(117) W kwestii długoterminowej rentowności planu władze polskie zapewniły, że cele restrukturyzacji są realizowane właściwie. W szczególności proces skoncentrowania produkcji we wschodniej części zakładu PZL Hydral pozwolił na obniżenie kosztów stałych i umożliwił usprawnienia w operacyjnym funkcjonowaniu działalności produkcyjnej oraz zapewnił dodatkowy przychód z wynajmu zwolnionych powierzchni. Ponadto przeniesiono produkcję i sprzedaż (w tym 570 pracowników) do spółki PZL Wrocław, która w tym czasie była rentowna (dane za pierwsze dziesięć miesięcy 2008 r.). Zysk netto spółki PZL Wrocław na koniec 2008 r. oszacowano na około 6 mln PLN, przy sprzedaży na poziomie 50 mln PLN. Władze polskie dodały również, że od momentu uzgodnienia scenariusza prywatnego wierzyciela w czwartym kwartale 2007 r. zarówno PZL Hydral, jak i PZL Wrocław płacą swoje bieżące zobowiązania publicznoprawne w terminie.

V. UWAGI OSÓB TRZECICH

(118) Komisja nie otrzymała uwag od osób trzecich.

VI. ZDARZENIA PO WSZCZĘCIU FORMALNEGO POSTĘPOWANIA WYJAŚNIAJĄCEGO – POPRAWIONY PLAN

- (119) Zdaniem polskich władz cena sprzedaży udziałów PZL Wrocław proponowana przez inwestora [...] odpowiada wartości rynkowej spółki. Według polskich władz zaofiarowana cena była adekwatna do sytuacji finansowej spółki, która w 2009 r. uległa pogorszeniu ze względu na kryzys finansowy i spadek zamówień ze strony Sił Zbrojnych RP.
- (120) Władze polskie wskazały również, że cena odzwierciedla warunki makroekonomiczne. Na samej tylko Warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych indeks WIG (Warszawski Indeks Giełdowy) spadł o 36 %. W okresie od kwietnia 2008 r. (wycofanie się z negocjacji spółki [...]) do czerwca 2009 r. radykalnie spadł ranking rynkowy spółek giełdowych z branży lotniczej o profilu produkcji zbliżonym do profilu PZL Wrocław. Udziały [...], do której należą [...], spadły o [...]%, udziały [...] – o [...]%, a [...] – o [...]%.
- (121) [...] przeprowadził badanie *due diligence* (zob. pkt 96). W odniesieniu do 32 przedsiębiorstw z branży lotniczej porównano dane dotyczące [...]. Obliczono następnie średnie współczynniki w celu wskazania, w jaki sposób wymienione [...]. Współczynniki te zostały następnie zastosowane do [...]. Wynik to [...].
- (122) W rozmowach z ARP dotyczących wyceny inwestor wskazuje jednak, że na obecnym etapie [...], jest bardzo uzależniona od jednego odbiorcy – Sił Zbrojnych RP – od którego w latach 2010-2013 spodziewa się uzyskać [...] % swoich planowanych przychodów zgodnie z programem modernizacji, którego wynik jest niepewny, i jeżeli sytuacja finansowa PZL Wrocław nie poprawi się w 2010 r., możliwe jest postępowanie upadłościowe.
- (123) Na tej podstawie inwestor utrzymuje, że oferując [...] za udziały PZL Wrocław, *de facto* zakupi je powyżej wartości nominalnej.
- Splata zaległych wierzytelności wobec wierzycieli publicznych*
- (124) Po ogłoszeniu ceny zaproponowanej przez inwestora ARP rozpoczęła negocjacje z wierzycielami publicznoprawnymi w sprawie częściowej spłaty i częściowego umorzenia ich roszczeń zgodnie z założeniami planu, w oparciu o wpływy ze sprzedaży aktywów PZL Hydral, bez żadnych dodatkowych zastrzyków kapitału.
- (125) W tym celu w dniu 15 stycznia 2010 r. ARP zleciła firmie Ernst&Young przeprowadzenie badania. Firmie Ernst&Young zlecono, jako niezależnemu rzeczoznawcy, porównanie następujących dwóch scenariuszy:
- postępowania upadłościowego PZL Hydral, obejmującego jej spółkę zależną, PZL Wrocław;
 - spłaty zobowiązań w oparciu o wpływy ze sprzedaży PZL Wrocław spółce [...] za kwotę [...] i wpływy ze sprzedaży innych aktywów PZL Hydral.
- (126) Ernst&Young ocenił sytuację z punktu widzenia poszczególnych wierzycieli publicznych: Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Dolnośląskiego Urzędu Skarbowego, Urzędu Skarbowego Wrocław-Psie Pole, Urzędu Miejskiego Wrocławia, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Wojewody Dolnośląskiego i Ministerstwa Finansów. Analiza nie uwzględniła ARP, ponieważ nie była ona wierzycielem PZL Hydral, lecz jedynie jego udziałowcem.
- (127) Ernst&Young zakończył swoje badanie dnia 24 lutego 2010 r. W ramach badania przyjęto ostrożne podejście – dla każdego ze scenariuszy uwzględniano jedynie kwoty bezpośrednio możliwe do odzyskania. W związku z tym alternatywne koszty ⁽¹⁾, długoterminowe prognozy rentowności i wartość pieniądza w czasie nie były brane pod uwagę w ramach analizy.
- (128) Scenariusz upadłości prowadzącej do likwidacji został przeanalizowany przy założeniu możliwie efektywnego jej przebiegu. Jako podstawę zastosowanej metodyki wskazano w nim wymogi testu prywatnego wierzyciela w oparciu o sprawy Hiszpania przeciwko Komisji i Hamsa przeciwko Komisji, w których zachowanie podmiotu publicznoprawnego analizowane jest z punktu widzenia prywatnego wierzyciela dążącego do uzyskania płatności od dłużnika, który ma trudności finansowe ⁽²⁾. Sprawozdanie oparto na analizie z punktu widzenia poszczególnych wierzycieli, z uwzględnieniem, w szczególności, zabezpieczenia wierzyciela na majątku dłużnika oraz możliwego stopnia zaspokojenia roszczeń w przypadku upadłości dłużnika ⁽³⁾.
- (129) W celu ustalenia wartości aktywów w przypadku upadłości, Ernst&Young zakłada się, że wartość nieruchomości w warunkach sprzedaży wymuszonej wynosi 50 % ich wartości godziwej „fair value”). W celu ustalenia wartości godziwej, Ernst&Young powołał się na metody określone w Międzynarodowym Standardzie Rachunkowości 16 - Rzeczowe aktywa trwałe oraz wykorzystywała wszelkie dostępne oceny niezależnych ekspertów. Owa redukcja o 50 % jest uzasadniona z uwagi na niską skuteczność postępowania upadłościowego w Polsce, gdzie przychody ze sprzedaży aktywów stanowią średnio 26,86 % ich wartości godziwej.

⁽¹⁾ Koszt alternatywny to koszt, jaki występuje w przypadku pojawienia się zespołu pewnych alternatywnych warunków lub okoliczności (w porównaniu z kosztami ponoszonymi lub występującymi w obecnych warunkach).

⁽²⁾ Sprawa C-342/96 *Hiszpania przeciwko Komisji*, Zb.Orz. 1999, s. I-2459.

⁽³⁾ Sprawa T-152/99 *HAMSA przeciwko Komisji*, Zb.Orz. 2002, s. II-3049, pkt 170.

- (130) Ernst&Young zauważa ponadto, że dochody, jakich wierzyciele publicznoprawni mogą spodziewać się w scenariuszu upadłości zależą od odpowiedniego rankingu ich zabezpieczenia na majątku, do którego przypisane są hipoteki. Ernst&Young dostarcza w tym celu przegląd hipotek przypisanych do każdego ze składników aktywów przedsiębiorstwa PZL Hydral, wartość poszczególnych hipotek oraz ranking wierzycieli.
- (131) W oparciu o założenia określone w dwóch punktach poprzednich, Ernst&Young szacuje, iż całkowita kwota do odzyskania w przypadku upadłości z aktywów zabezpieczonych hipotekami wynosi 52,4 mln PLN, z czego trzech wierzycieli publicznoprawnych (Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Wojewoda Dolnośląski oraz Ministerstwo Finansów) nie odzyskają żadnej kwoty, a pozostali wierzyciele będą w stanie odzyskać następujące kwoty: Zakład Ubezpieczeń Społecznych - 44,8 mln PLN, Dolnośląski Urząd Skarbowy - 2,3 mln PLN, Urząd Skarbowy Wrocław-Psie Pole 0,457 mln PLN oraz Urząd Miejski Wrocławia 4,9 mln PLN.
- (132) Rzeczywistą wysokość dochodu w ramach scenariusza upadłości należy następnie skorygować poprzez dodanie kwoty wynikającej ze zwrotu z pozostałych aktywów przedsiębiorstwa PZL Hydral w kwocie 13,5 mln PLN⁽¹⁾. W związku z tym wpływy w przypadku upadłości wynoszą 66 mln PLN, jak wskazano w tabeli 26.
- (133) Scenariusz sprzedaży aktywów przewiduje sprzedaż wszystkich aktywów PZL Hydral wymienionych w planie na kwotę 122 323 202,31 PLN: Zakładu Produkcji Hydrauliki „Hydral” sp. z o.o. na kwotę [...]; nieruchomości BBCenter – [...]; parkingu – [...]; Zakładu Ciepłowniczego „Term-Hydral” sp. z o.o. – [...]; stacji zasilania (GSZ) – [...]; PZL Wrocław – [...]; zakładu odlewniczego – [...]; udziałów mniejszościowych – [...]; oraz spłatę należności PZL Hydral na kwotę [...].

Tabela 26

Zestawienie scenariusza sprzedaży i scenariusza upadłości z perspektywy PZL Hydral w 2010 r. (w PLN) według badania Ernst&Young

Wierzyciel publicznoprawny	Zobowiązania łącznie (*)	Scenariusz upadłości – wpływy	Scenariusz sprzedaży aktywów – wpływy
Zakład Ubezpieczeń Społecznych	192 427 569,63	58 326 475,00	91 857 554,58
Dolnośląski Urząd Skarbowy	59 579 407,58	2 294 047,11	18 250 999,45
Urząd Skarbowy Wrocław – Psie Pole	532 432,60	456 768,68	456 800,00
Urząd Miejski Wrocławia	27 087 078,25	4 928 184,34	4 930 000,00
Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	12 884 457,46	—	5 007 169,46
Wojewoda Dolnośląski	1 320 678,82	—	1 320 678,82
Ministerstwo Finansów	24 050 232,71	—	500 000,00
Ogółem	317 881 857,5	66 005 475,13	122 323 202,31

(*) Władze polskie wyjaśniły ponadto, że zobowiązania spółki wobec Urzędu Miejskiego Wrocławia wynoszą łącznie 32 094 812,25 PLN, a wobec Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych – 14 578 542,46 PLN. W stosunku do tych dwóch wierzycieli badanie nie uwzględniało odpowiednich odsetek naliczonych retroaktywnie, jak wskazano w punkcie 135.

- (134) Jak wynika z tabeli 26, według wyników badania Ernst&Young, Zakład Ubezpieczeń Społecznych odzyskałby 47,7 % swoich roszczeń, Dolnośląski Urząd Skarbowy – 30,6 %, Urząd Skarbowy Wrocław-Psie Pole – 85,8 %, Urząd Miejski Wrocławia – 18,2 %, Wojewoda Dolnośląski – całość swoich roszczeń, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych – 38,9 %, a Ministerstwo Finansów – 2,1 %.

(1) Kwota ta jest użyta do spłaty zobowiązań wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

- (135) Zgodnie z przepisami polskiego prawa z chwilą wyrażenia przez wierzycieli publicznoprawnych zgody na częściowe umorzenie ich roszczeń, odsetki od tych kwot przestają być naliczane i są pobierane jedynie jeśli zawarte umowy nie zostaną wykonane, co stałoby się w przypadku scenariusza upadłości. W związku z tym zobowiązania ujęte w tabeli 26 obejmują, dla wszystkich wierzycieli publicznoprawnych, odpowiednie odsetki naliczone retroaktywnie od dnia ugody z 2007 r. poza Dolnośląskim Urzędem Skarbowym (wobec którego wobec części zobowiązań podatkowych odsetki są naliczane w sposób ciągły) oraz poza Wojewodą Dolnośląskim (wobec którego odsetki są naliczane w sposób ciągły) z powodu specjalnej natury prawnej ich roszczenia.
- (136) Należy podkreślić, że w odniesieniu do Urzędu Miejskiego Wrocławia, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz Dolnośląskiego Urzędu Skarbowego skorygowany plan zakładał częściowe odroczenie spłaty zobowiązań wobec wierzycieli publicznoprawnych i częściowe rozłożenie na raty spłaty tych zobowiązań do czasu sprzedaży aktywów PZL Hydral tzn. zobowiązania byłyby częściowo spłacone. W szczególności umowa przewiduje w szczególności iż:
- spłata zobowiązań wobec Urzędu Miejskiego Wrocławia w wysokości 4,9 mln PLN jest odroczone;
 - spłata zobowiązań wobec Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w wysokości 5 mln PLN jest odroczone;
 - 18,25 mln PLN zostanie przeznaczone na spłatę części zobowiązań Dolnośląskiego Urzędu Skarbowego; część zostanie odroczone, część zostanie spłacona w ratach⁽¹⁾, a część zostanie spłacona wraz z odsetkami naliczonymi w dniu płatności.
- (137) Na tej podstawie, zgodnie z badaniem przeprowadzonym przez Ernst&Young (zob. tabela 26), w przypadku scenariusza sprzedaży PZL Wrocław i innych aktywów PZL Hydral, wierzyciele mieliby otrzymać ogółem 122 mln PLN, a w przypadku scenariusza upadłości prowadzącej do likwidacji PZL Hydral – jedynie 66 mln PLN, przy czym trzech wierzycieli (Ministerstwo Finansów, Wojewoda Dolnośląski oraz Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych) nie otrzymaliby niczego.
- (138) W przypadku scenariusza sprzedaży wierzyciele publicznoprawni umorzą łącznie 195 mln PLN zobowiązań publicznoprawnych. Niezależnie od tego faktu, dla każdego z wierzycieli publicznoprawnych scenariusz sprzedaży jest korzystniejszy niż scenariusz upadłości. Wierzyciele publicznoprawni odzyskaliby w sumie 38,5 % swoich należności.
- (139) Władze polskie powiadomiły Komisję, że w oparciu o wyniki badania Ernst&Young wierzyciele publicznoprawni zgodzili się w 2010 r. na częściową spłatę ich roszczeń.
- Zamiana wierzitelności z tytułu niespłaconych pożyczek udzielonych przez ARP na kapitał własny*
- (140) W ramach rozmów ze spółką [...], ARP wyraziła zgodę na częściową zamianę, częściową spłatę i częściową rezygnację ze spłaty swoich wierzitelności. Zgodnie z załącznikiem 2 do umowy ramowej, ARP miała dokonać zamiany części kwoty głównej pożyczki z 2007 r. i części kwoty głównej pożyczki z 2008 r. na kapitał własny i aktywa płynne PZL Wrocław na łączną kwotę [...] i umorzyć odsetki od pożyczki z 2007 r. w kwocie [...]. Po takiej zamianie kapitał własny PZL Wrocław powinien zostać zmniejszony poprzez złożenie odpowiedniego wniosku we właściwym sądzie o zmniejszenie kapitału własnego PZL Wrocław.
- (141) Władze polskie wskazały, że do pogorszenia sytuacji finansowej PZL Wrocław doszło dopiero w 2009 r. i było ono wywołane pogorszeniem koniunktury gospodarczej, które było trudne do przewidzenia i które spowodowało spadek zamówień od Sił Zbrojnych RP o blisko [...]%. W konsekwencji znacznie pogorszyła się sytuacja ARP jako wierzyciela, podobnie jak jej perspektywy na całkowite odzyskanie wierzitelności.
- (142) Postanowienia załącznika 2 do umowy ramowej były negocjowane w ścisłym powiązaniu z wynikami suplementu do badania przeprowadzonego przez Ernst&Young. Suplement ten został przygotowany dnia 24 lutego 2010 r. Przeanalizowano w nim dwa scenariusze – upadłość prowadzącą do likwidacji PZL Wrocław oraz sprzedaż inwestorowi. W ramach analizy skoncentrowano się na zbadaniu, jakie wpływy uzyskałaby ARP ze swoich zabezpieczeń w przypadku upadłości, porównując je z kwotami uzyskiwanymi przez ARP w przypadku sprzedaży PZL Wrocław inwestorowi.
- (143) W suplemencie do badania Ernst&Young podkreślono, że aktywa PZL Wrocław były obciążone zastawami i hipotekami. Wartość księgowa wszystkich aktywów PZL Wrocław na dzień 31 grudnia 2009 r. wynosiła 52,5 mln PLN, w tym wartość aktywów posiadających zabezpieczenia – 21,3 mln PLN, a aktywów nieposiadających zabezpieczeń/nieobciążonych zabezpieczeniami – 31,2 mln PLN.

⁽¹⁾ Opłata za przedłużenie zostanie naliczona.

- (144) Aktywa nieposiadające zabezpieczeń/nieobciążone zabezpieczeniami stanowiły [...] wartości aktywów PZL Wrocław, jednak jeśli nie doszłoby do sprzedaży PZL Wrocław, w celu egzekucji swoich roszczeń organy podatkowe wydałyby, na podstawie art. 112 i art. 118 Ordynacji podatkowej⁽¹⁾, decyzję podatkową stanowiącą, że PZL Wrocław odpowiada za zobowiązania PZL Hydral z lat 2006-2007. Potwierdza to brzmienie pisma Dolnośląskiego Urzędu Skarbowego z dnia 23 listopada 2007 r., z którego wynika, że jeśli restrukturyzacja się nie powiedzie, podjęte zostaną czynności egzekucyjne wynikające z art. 112 Ordynacji podatkowej.
- (145) Ponieważ PZL Wrocław jest nabywcą aktywów produkcyjnych PZL Hydral (który to zakup dokonywany jest między 2004 a 2007 r.), decyzja taka miałaby wpływ na niektóre zobowiązania publicznoprawne PZL Hydral. Wartość roszczeń, na które takie postępowanie miałyby wpływ odpowiadałoby zobowiązaniom publicznoprawnym PZL Hydral powstałym w latach 2006-2007 i wyniosłaby co najmniej 64,4 mln PLN⁽²⁾. Według suplementu do badania Ernst&Young wartość tych roszczeń przekraczałaby wartość księgową aktywów nieposiadających zabezpieczeń/nieobciążonych zabezpieczeniami. Wartość księgową tych aktywów należy równocześnie rozpatrywać w świetle ich wartości rynkowej ze względu na fakt, że chodzi o należności, środki pieniężne i inne pieniężne środki obrotowe.
- (146) W przypadku upadłości PZL Wrocław, pierwszeństwo zaspokojenia przed organami podatkowymi miałyby zatem jedynie zabezpieczenia na aktywach w postaci hipotek i zastawów rejestrowych. Podobnie żaden z wierzycieli prywatnych PZL Wrocław nieposiadających zabezpieczenia nie miałby możliwości zaspokojenia z aktywów PZL Wrocław. z powyższego wynika, że ponieważ nie wszyscy wierzyciele uzyskają zaspokojenie z masy upadłości, udziały PZL Wrocław będą miały w przypadku upadłości wartość zerową. Podobnie, jako że zaspokojenie uzyskują jedynie właściciele zastawów rejestrowych i hipotek, zastawy zwykle nie mają żadnej wartości.
- (147) W oparciu o powyższe, w suplemencie do badania Ernst&Young przeanalizowano wartość posiadanego przez ARP zastawu rejestrowego na aktywach PZL Wrocław. W tej kwestii, określając wartość zabezpieczenia w postaci zastawów rejestrowych na maszynach
- opierano się na założeniu, że wartość aktywów wykorzystanych jako zastaw w przypadku upadłości wyniosłaby 50 % ich wartości księgowej netto, jako że ich wartości godziwe nie były dostępne, a wartość ruchomych środków trwałych rzeczywiście ulega zmianie zgodnie z obowiązującymi stawkami amortyzacji. Ernst&Young przyjął, że ich wartość w przypadku sprzedaży wymuszonej jest rzeczywista ze względu na: możliwości wykorzystania badanych aktywów do pewnych celów i w ramach pewnych procesów produkcji, możliwości alternatywnego zastosowania oraz charakter umów, z jakimi są one powiązane. W badaniu Ernst&Young podkreślono, że kiedy sprzedawane aktywa są wysoce specyficzne i wykorzystywane do produkcji na potrzeby konkretnego nabywcy, ich wartość likwidacyjna może być bardzo niska i sięgać 30 % ich wartości księgowej netto. Na przykład aktywa przedsiębiorstwa Autoglass Group S.A., których wartość bilansowa wynosiła 19,8 mln PLN, w postępowaniu upadłościowym zostały sprzedane za 6 mln PLN. Ponadto, owe aktywa PZL Wrocław, które posłużyły jako zastaw rejestrowy, składają się z wielu drobnych aktywów o niskiej wartości; w szczególności pożyczka z 2007 r. została zabezpieczona listą 1 709 przedmiotów, które były amortyzowane w ciągu lat i około 1 400 pozycji, których wartość była niższa niż 3 500 PLN i w związku z tym poddano je jednorazowej amortyzacji.
- (148) Tak jak i w głównym sprawozdaniu, w suplemencie do badania Ernst&Young nie uwzględniono wpływu wartości pieniądza w czasie, tj. potencjalnie długotrwałego postępowania upadłościowego, na ocenę scenariusza upadłości z punktu widzenia wierzycieli PZL Wrocław, czego nie uwzględniono w wariancie upadłości.
- (149) Również zgodnie z powyższym badaniem wartość księgową netto aktywów stanowiących zabezpieczenie w postaci zastawu rejestrowego na maszynach na dzień 31 stycznia 2010 r. wynosi 2 106 392,71 PLN. Przy zastosowaniu powyżej opisanej zasady do wartości księgowej netto aktywów, ich domniemana wartość (masy upadłości) w przypadku sprzedaży wymuszonej aktywów wynosi 1 053 196,36 PLN.
- (150) W suplemencie do badania Ernst&Young stwierdzono, że wpływy ARP w przypadku scenariusza upadłości wynoszą 1 053 196,36 PLN, natomiast w przypadku scenariusza sprzedaży (w formie określonej w załączniku 2 do umowy ramowej) – [$>1\ 053\ 196,36$ PLN].
- (151) Polskie władze poinformowały Komisję, że wartość księgową netto aktywów stanowiących zabezpieczenie pożyczki z 2007 r. w postaci zastawu rejestrowego wynosiła w zbadanych sprawozdaniach finansowych z 2007 r. 5 480 861,37 PLN, a w dniu 31 stycznia 2010 r. osiągnęła według zbadanych sprawozdań finansowych 818 967,55 PLN.

(1) Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (polski Dz.U. z 2005 r., Nr 8, poz. 60, z późn. zm.). Artykuł 112 stanowi, że nabywca przedsiębiorstwa lub zorganizowanej części przedsiębiorstwa odpowiada całym swoim majątkiem solidarnie z podatnikiem za powstałe do dnia nabycia zaległości podatkowe związane z prowadzoną działalnością gospodarczą, chyba że przy zachowaniu należytej staranności nie mógł wiedzieć o tych zaległościach. Artykuł 118 stanowi, że nie można wydać decyzji o odpowiedzialności podatkowej osoby trzeciej, jeżeli od końca roku kalendarzowego, w którym powstała zaległość podatkowa, upłynęło 5 lat.

(2) W tym również zobowiązania wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na kwotę 7,5 mln PLN, Dolnośląskiego Urzędu Skarbowego na kwotę 19,1 mln PLN, Urzędu Miejskiego Wrocławia na kwotę 24,9 mln PLN oraz Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na kwotę 12,9 mln PLN.

- (152) Polskie władze poinformowały Komisję, że wartość księgową netto aktywów stanowiących zabezpieczenie pożyczki z 2008 r. w postaci zastawu rejestrowego wynosiła 2 763 000 PLN według wyceny niezależnego rzeczoznawcy z dnia 1 lutego 2008 r. Wartość księgową tych aktywów w zbadanych sprawozdaniach finansowych wynosiła na dzień 1 lutego 2008 r. 1 883 098,97 PLN, a w dniu 31 stycznia 2010 r. osiągnęła według zbadanych sprawozdań finansowych 1 287 425,16 PLN.
- (153) Jak wynika z powyższego, władze polskie wycofały się z dwóch zastrzyków kapitału na rzecz PZL Hydral, argumentując, iż częściowe umorzenie i częściowa spłata zobowiązań publicznoprawnych są, w świetle zasady prywatnego wierzyciela, wolne od pomocy państwa. Podkreśliły one również, że zachowanie wierzycieli publicznoprawnych w przeszłości (w okresie 1998-2007) było zgodne z zasadą prywatnego wierzyciela. Ponadto podkreśliły one, iż proces sprzedaży PZL Wrocław był otwarty, przejrzysty i bezwarunkowy, a cenę zaproponowaną przez inwestora można uznać za cenę rynkową. Władze polskie stwierdziły również, że obydwie pożyczki – z 2007 r. i z 2008 r. – zostały udzielone na zasadach rynkowych. Zaniechały one ponadto opisanej powyżej zamiany wierzytelności z tytułu pożyczki z 2007 r. na kapitał własny, lecz jednocześnie zaproponowały częściową zamianę na kapitał własny wierzytelności z tytułu obydwu pożyczek – z 2007 r. i 2008 r. – jeszcze przed sprzedażą, argumentując, iż jest to zgodne z zasadą prywatnego wierzyciela.

VII. KOMPETENCJE KOMISJI

- (154) Początek wdrażania niektórych środków, a mianowicie nieegzekwowania od PZL Hydral zobowiązań publicznoprawnych, sięga 1998 r., czyli okresu przed przystąpieniem Polski do UE, które miało miejsce dnia 1 maja 2004 r.
- (155) Zgodnie z traktatem o przystąpieniu środki pomocy wdrożone w nowych państwach członkowskich przed przystąpieniem i wciąż obowiązujące po przystąpieniu, które stanowią pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE i nie są istniejącą pomocą, po przystąpieniu uznaje się za nową pomoc na potrzeby stosowania art. 108 ust. 3 TFUE.
- (156) Załącznik IV punkt 3 traktatu o przystąpieniu określa tak zwaną procedurę w ramach mechanizmu przejściowego. Ustanawia on ramy prawne dla oceny programów pomocy oraz indywidualnych środków pomocy wdrożonych w nowym państwie członkowskim przed datą jego przystąpienia do Unii Europejskiej i mających zastosowanie po przystąpieniu.
- (157) Środki pomocy wprowadzone w życie przed przystąpieniem i nie mające zastosowania po przystąpieniu nie mogą być badane przez Komisję ani w ramach procedury mechanizmu przejściowego, ani zgodnie z procedurą ustanowioną w art. 108 ust. 2 TFUE. z drugiej strony,

środki, które nie weszły w życie przed przystąpieniem, będą badane przez Komisję jako pomoc zgłoszona lub jako pomoc niezgodna z prawem zgodnie z procedurą określoną w art. 108 ust. 2 TFUE.

- (158) Środki pomocy mają zastosowanie po przystąpieniu, jeżeli weszły w życie przed przystąpieniem, lecz po przystąpieniu mogą nadal prowadzić do przyznania dodatkowej pomocy albo do zwiększenia poziomu pomocy już otrzymanej, tj. jeżeli konkretna kwota zobowiązań finansowych państwa nie jest znana zarówno w dniu, w którym środek pomocy wszedł w życie, jak i w dniu przystąpienia.
- (159) W niniejszej sprawie Komisja stwierdza, że brak egzekucji należności wierzycieli publicznoprawnych rozpoczął się w 1998 r. i kontynuowany był w dniu przystąpienia. Komisja uważa, że brak egzekucji zaległych zobowiązań na dzień 1 maja 2004 r. podlega jej kompetencji od tej daty.
- (160) W świetle powyższego brak egzekucji zaległych zobowiązań publicznoprawnych na dzień 1 maja 2004 r. stanowi środek zastosowania po przystąpieniu i podlega kompetencji Komisji zgodnie z art. 108 TFUE.

VIII. OCENA

- (161) Zgodnie z art. 107 ust. 1 TFUE za pomoc państwa uznaje się pomoc przyznawaną przez państwo członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi.
- (162) Warunki określone w art. 107 ust. 1 TFUE mają charakter łączny, tj. wszystkie warunki muszą być spełnione jednocześnie, aby dany środek został zakwalifikowany jako pomoc państwa.
- (163) W poniższych sekcjach Komisja oddzielnie oceni ewentualną pomoc państwa na rzecz PZL Hydral i ewentualną pomoc państwa na rzecz PZL Wrocław.
- (164) W odniesieniu do PZL Hydral Komisja wyróżni następujące środki:
- planowane i wycofane zastrzyki kapitału na rzecz PZL Hydral;
 - egzekucję zobowiązań publicznoprawnych PZL Hydral (1998-2007);
 - ugodę z wierzycielami publicznoprawnymi PZL Hydral (2007-2010).
- (165) W odniesieniu do PZL Wrocław Komisja wyróżni następujące środki:
- pożyczkę z 2007 r.;
 - pożyczkę z 2008 r.;
 - zamianę w 2010 r. wierzytelności wynikających z pożyczek z 2007 i 2008 r. na kapitał własny.

(166) Komisja odnotowała, że polskie władze nie zgadzają się na zakwalifikowanie wyżej wymienionych środków jako pomocy państwa, utrzymując, że środki pomyślnie przeszły odpowiednie testy: test prywatnego wierzyciela – w przypadku środków na rzecz PZL Hydral i zamiany wierzyciela na kapitał własny PZL Wrocław z 2010 r., oraz test prywatnego inwestora, w przypadku pożyczki z 2007 r. i z 2008 r. na rzecz PZL Wrocław.

VIII.1 Wycofanie zastrzyków kapitału na rzecz PZL Hydral

(167) Zgodnie z art. 8 rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 z dnia 22 marca 1999 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 93 Traktatu⁽¹⁾ (zwanego dalej „rozporządzeniem proceduralnym”), państwo członkowskie może po rozpoczęciu postępowania wyjaśniającego wycofać zgłoszenie w stosownym terminie przed podjęciem przez Komisję decyzji w sprawie charakteru zgłaszanego środka jako pomocy. W takim przypadku Komisja zamyka postępowanie jako bezprzedmiotowe.

(168) Władze polskie wycofały dwa zgłoszone zastrzyki kapitału (113 mln PLN). Tym samym w odniesieniu do tych środków postępowanie Komisji stało się bezprzedmiotowe.

VIII.2 Brak egzekucji zobowiązań publicznoprawnych PZL Hydral (1998-2007)

(169) W drodze trwałego braku egzekucji zobowiązań publicznoprawnych przez różnych wierzycieli publicznoprawnych PZL Hydral mógł otrzymać pomoc państwa.

(170) Komisja podkreśla, że art. 107 ust. 1 TFUE dotyczy interwencji, które – występując w różnych formach – zmniejszają zwykle koszty przedsiębiorstwa i tym samym, nie stanowiąc subwencji *sensu stricto*, mają ten sam charakter i identyczne skutki. W przyjętym orzecznictwie powszechnie przyjmuje się, że podmiot publicznoprawny, odpowiedzialny za pobieranie składek na ubezpieczenie społeczne, który toleruje opóźnianie płatności, daje przedsiębiorstwu w trudnej sytuacji, korzystającemu z takiego zachowania, znaczącą przewagę konkurencyjną dzięki zmniejszeniu jego obciążeń wynikających z normalnego funkcjonowania systemu zabezpieczeń społecznych, której to przewagi nie można całkowicie zniwelować odsetkami i dodatkowymi opłatami z tytułu zwłoki⁽²⁾. Zasadę tę stosuje się odpowiednio do innych opłat i podatków pobieranych przez władze publiczne.

(171) W omawianym przypadku organy publiczne dochodzące roszczeń nie odzyskały całości swoich roszczeń wobec PZL Hydral za okres 1998-2007 r. w momencie przyjęcia planu przez wierzycieli publicznoprawnych (pkt 60 i nast.).

(172) Zgodnie z przyjętym orzecznictwem, w celu ustalenia, czy władze publiczne udzieliły pomocy państwa w drodze braku egzekucji zobowiązań publicznoprawnych, należy określić, czy dane przedsiębiorstwo zdecydowanie nie byłoby w stanie uzyskać porównywalnych ułatwień od wierzyciela prywatnego, będącego w takiej samej sytuacji wobec tego przedsiębiorstwa, co organ publiczny dochodzący roszczeń⁽³⁾.

(173) Komisja odnotowuje, że aby zagwarantować rentowność PZL Hydral w dłuższej perspektywie czasowej, jego ówczesny właściciel, tj. Skarb Państwa, a następnie ARP, na podstawie wyników badania z 1998 r. zrealizowanego przez prywatną grupę konsultingową, opracowali strategię prywatyzacji i rozpoczęli poszukiwania inwestorów (zob. pkt 54). Wierzyciele prywatni i publicznoprawni wspierali te działania i byli w nie ściśle zaangażowani.

(174) W 2002 r. polskie władze, nadal przy wsparciu ze strony wierzycieli prywatnych i publicznoprawnych, rozpoczęły negocjacje ze spółką [...], o postępie których regularnie informowały wierzycieli (zob. pkt 30 i 56).

(175) Komisja stwierdza, że zarówno wierzyciele prywatni, jak i publicznoprawni przyjęli stanowisko, że wartość spółki PZL Hydral, a szczególnie jej działalności w sektorze lotnictwa i obronności, w przypadku kontynuowania tej działalności, zdecydowanie przewyższa wartość aktywów spółki, przede wszystkim dzięki posiadanym przez nią certyfikatом wojskowym i koncesjom na obrót bronią, a także kapitałowi ludzkiemu, i że w związku z tym zgodzili się oni odstąpić od wszczynania postępowania upadłościowego wobec PZL Hydral.

(176) Komisja odnotowuje w tym kontekście przede wszystkim, że główni prywatni wierzyciele, tj. Bank [...] i Bank [...], odstąpili od wymuszonego wyegzekwowania swoich wierzycielskich roszczeń pomimo tego, że posiadali oni zabezpieczenia z pierwszeństwem zaspokożenia (zob. pkt 32 i 34), które mogły zostać bezpośrednio wyegzekwowane na podstawie bankowego tytułu wykonawczego i stosunkowo łatwo byłoby je sprzedać (zob. pkt 28).

(177) Wierzyciele publicznoprawni natomiast podjęli czynności egzekucyjne poprzez komornika i do końca 2007 r. odzyskali ogółem kwotę 28,76 mln PLN (zob. pkt 41).

(178) W związku z tym Komisja stwierdza, że w okresie między 1998 a 2007 r. PZL Hydral był w stanie uzyskać porównywalne ułatwienia od dwóch wierzycieli prywatnych, tj. Banku [...] i Banku [...], będących nie tylko w takiej samej, ale nawet lepszej sytuacji wobec tego przedsiębiorstwa, niż organy publiczne dochodzące roszczeń.

⁽¹⁾ Dz.U. L 83 z 27.3.1999, s. 1.

⁽²⁾ Sprawa C-256/97 *DM Transports*, Zb.Orz. 1999, s. I-3913, pkt 30; sprawa T-36/99 *Lenzing przeciwko Komisji* [2004] Zb.Orz. s. II-3597, pkt 137, 139.

⁽³⁾ Sprawa C-256/97 *DM Transports*, Zb. Orz. 1999, s. I-3913, pkt 30.

- (179) Ponadto Komisja stwierdza, że decyzja zarówno wierzycieli prywatnych, jak i publicznoprawnych o odstąpieniu od postępowania upadłościowego wobec PZL Hydral była uzasadniona faktem, że perspektywy powrotu do rentowności działalności w sektorze lotnictwa i obronności po spłacie starego zadłużenia były dobre, jak określono to w strategii opracowanej w 1998 r. (zob. pkt 54).
- (180) W związku z tym brak egzekucji należności przez organy publiczne dochodzące roszczeń w okresie 1998-2007 nie stanowi korzyści na rzecz PZL Hydral, ponieważ organy publiczne działały tak samo, jak potencjalny wierzyciel prywatny, i tym samym nie stanowi pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE.

VIII.3 Spłata zobowiązań publicznoprawnych PZL Hydral (2007-2010)

- (181) Po tym, jak negocjacje z [...] w sprawie prywatyzacji zakończyły się niepowodzeniem, główni wierzyciele prywatni PZL Hydral, tj. Bank [...] i Bank [...], uregulowały swoje roszczenia względem PZL Hydral.
- (182) Roszczenia wierzycieli prywatnych zostały uregulowane w kwietniu 2003 r. (Bank [...]) i listopadzie 2006 r. (Bank [...]). Mimo dobrej jakości zabezpieczeń Bank [...] zgodził się na uregulowanie długu PZL Hydral w wysokości 51,6 mln PLN kwotą 4 mln PLN, a Bank [...] – na uregulowanie długu PZL Hydral w wysokości 86,4 mln PLN kwotą 11,5 mln PLN (pkt 31 i 33).
- (183) W 2007 r. organy publiczne dochodzące roszczeń zawarły ugodę z ARP i spółką PZL Hydral w sprawie uregulowania swoich wierzytelności, co włączono w listopadzie 2007 r. do planu. Ugoda ta zawierała cztery zasadnicze elementy:
- spółka PZL Hydral będą terminowo płacić wszystkie nowe podatki, opłaty i składki;
 - PZL Hydral będzie regulować część niespłaconych zobowiązań w ratach; płatność za pozostałą część zobowiązań zostaje odroczone do czasu sprzedaży przez PZL Hydral spółek zależnych oraz aktywów;
 - PZL Hydral sprzeda wszystkie swoje spółki zależne i aktywa, a wpływy wykorzysta na spłatę starego zadłużenia;
 - działalność PZL Hydral w zakresie lotnictwa i obronności zostanie wyodrębniona do spółki PZL Wrocław, która następnie zostanie sprywatyzowana, a przychody z prywatyzacji zostaną przeznaczone na spłatę zadłużenia wobec wierzycieli publicznoprawnych. PZL Hydral stałaby się wówczas pustą strukturą i zostałaby zlikwidowany.
- (184) Zgodnie z szacunkami dotyczącymi wpływów ze sprzedaży za okres 2007-2010 w planie przewidywano, że organy publiczne dochodzące roszczeń odzyskałyby 120,8 mln PLN (zob. pkt 61). *Ex post* okazało się to poprawnym oszacowaniem, jako że kwota potwierdzona w 2010 r. wynosi 122,3 mln PLN (zob. pkt 133).
- (185) Komisja stwierdza, że plan przewidywał dwie dotacje kapitałowe dla PZL Hydral, które miały na celu zwiększenie ilości środków dostępnych w celu uregulowania zobowiązań zaciągniętych w przeszłości. Włączenie tych zastrzyków kapitałowych do planu miało być dokonane po uprzednim zezwoleniu przez Komisję, dlatego też dla wierzycieli publicznoprawnych w momencie uzgadniania planu było jasne, że nie mogą uznawać faktu włączenia tych dodatkowych kwot do planu jako nabytych i pewnych.
- (186) Ponadto Komisja zauważa, że plan nie zawiera końcowego rozstrzygnięcia, w jaki sposób dochody zostaną podzielone pomiędzy różnych wierzycieli publicznoprawnych. Ten podział miał mieć miejsce po procesie sprzedaży spółek zależnych i majątku w oparciu o rzeczywiste przychody ze sprzedaży, z uwzględnieniem różnych zabezpieczeń wierzycieli publicznoprawnych na tych aktywach.
- (187) W odniesieniu do oceny zachowania wierzycieli publicznoprawnych od 2007 do 2010 r., Komisja uważa, że dwie różne decyzje wierzycieli publicznoprawnych należy ocenić: po pierwsze, decyzja w 2007 r. o uzgodnieniu planu, a po drugie, decyzja w 2010 r. o przyjęciu ostatecznego rozstrzygnięcia, jak określono w tabeli 26 niniejszej decyzji.
- (188) Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Komisja musi w takiej sytuacji zastosować zasadę prywatnego wierzyciela, tj. aby ocenić, czy umorzenie części zadłużenia przedsiębiorstwa znajdującego się w trudnej sytuacji wobec podmiotu prawa publicznego stanowi pomoc państwa, musi porównać ten podmiot do prywatnego wierzyciela dążącego do odzyskania należnych kwot od dłużnika mającego problemy finansowe⁽¹⁾.
- (189) Jednak zgodnie z orzecznictwem, jeśli firma, stojąc w obliczu znacznego pogorszenia swojej sytuacji finansowej, proponuje wierzycielom ugodę lub ugody dotyczące restrukturyzacji długu w celu poprawy tej sytuacji lub uniknięcia upadłości, każdy wierzyciel, podejmując decyzję, powinien z jednej strony uwzględnić kwotę oferowaną mu w ramach proponowanej ugody oraz z drugiej strony – kwotę, jaką spodziewa się odzyskać w wyniku ewentualnej likwidacji firmy. Na jego wybór wpływa wiele czynników, łącznie ze statusem wierzyciela

⁽¹⁾ Sprawa C-342/96 *Hiszpania przeciwko Komisji* [1999] Zb.Orz. I-2459, pkt 46; sprawa C-256/97 *DMT* [1999] Zb.Orz. I-3913, pkt 24; Sprawa T-152/99 *HAMSA przeciwko Komisji* [2002] Zb.Orz. II-3049, pkt 167; Sprawa T-198/01, *Technische Glaswerke Ilmenau przeciwko Komisji*, Zb.Orz. II-2717, pkt 99; Sprawa T-68/03 *Olympic Airways przeciwko Komisji*, Zb.Orz. II-2911, pkt 283.

jako posiadacza roszczenia zabezpieczonego, preferencyjnego lub zwykłego, charakterem i zakresem wszelkiego zabezpieczenia, jakie może posiadać, jego oceną szans, jakie ma restrukturyzowana firma na odzyskanie rentowności i ryzykiem zwiększenia swoich strat w przypadku nieodzyskania rentowności oraz kwotą, jaką otrzymałby w przypadku likwidacji. Jeśli przykładowo okazuje się, że w przypadku likwidacji firmy cena faktycznej sprzedaży jej aktywów wystarczy jedynie na pokrycie kredytów hipotecznych i roszczeń preferencyjnych, wówczas roszczenia zwykle będą bezwartościowe. W takiej sytuacji wierzyciel posiadający roszczenia zwykle nie ponosi tak naprawdę żadnej ofiary, zgadzając się na umorzenie większej części swojego roszczenia ⁽¹⁾.

Zgoda na plan w 2007 r.

- (190) Komisja zauważa, że warunki ugody zawartej z organami publicznymi dochodzącymi roszczeń są inne niż warunki ugody z dwoma prywatnymi bankami.
- (191) Po pierwsze, prywatne banki wybrały opcję natychmiastowego uregulowania swoich wierzytelności, podczas gdy organy publiczne dochodzące roszczeń zgodziły się poczekać na wyniki procesu sprzedaży aktywów i spółek zależnych PZL Hydral.
- (192) Po drugie, przewidywana stopa odzysku wierzytelności jest w przypadku organów publicznych znacznie wyższa niż w przypadku banków prywatnych: Bank [...] odzyskał 7, Bank [...] – 13 %, a organy publiczne mogły spodziewać się odzyskania 38,5 % zakładając scenariusz wpływu ze sprzedaży w wysokości 122,3 mln PLN.
- (193) Komisja musi ocenić, czy decyzja wierzycieli publicznych w 2007 r. o uzgodnieniu planu, który ma inny charakter niż rozliczenia otrzymane przez wierzycieli prywatnych, jest zgodna z decyzją jaką wierzyciel prywatny podjąłby na ich miejscu, z zastosowaniem zasad określonych powyżej w pkt 188 i 189.
- (194) Komisja przede wszystkim zwraca uwagę, że wierzyciele publicznoprawni mieli jedynie ograniczone zabezpieczenia, a ich zabezpieczenia były gorszej jakości niż zabezpieczenia banków prywatnych (zob. powyżej tabele 16 do 20). W związku z tym byli w słabszej pozycji negocjacyjnej. W międzyczasie, po zawarciu ugody z wierzycielami prywatnymi, jakość ich zabezpieczeń znacząco wzrosła, co dało im dodatkowe zabezpieczenie polegające na tym, że nawet gdyby plan nie spełnił oczekiwań, stopa odzysku ze sprzedaży aktywów byłaby zadowalająca.

- (195) Po drugie Komisja zauważa, że wierzyciele publicznoprawni mogli oczekiwać, w oparciu o założenia planu, znacznie wyższą stopę zwrotu niż wierzyciele prywatni, którzy zdecydowali się na szybkie zaspokojenie należności.
- (196) Po trzecie Komisja zwraca uwagę, iż prywatni wierzyciele uzyskali od PZL Hydral oraz od PZL Wrocław zapewnienie, że wszystkie nowe zobowiązania będą spłacane na czas.
- (197) Komisja zauważa, po czwarte, że w odniesieniu do spłaty zaległych zobowiązań, PZL Hydral uzgodnił harmonogram płatności, który przewidywał dla części długu płatność na raty, a dla pozostałej części płatność w momencie gdy wpływy ze sprzedaży aktywów i spółek zależnych będą znane. Płatności te stanowiły istotną poprawę w porównaniu do spłaty zobowiązań w latach przed uzgodnieniem planu: w 2008 r., w pierwszym roku obowiązywania planu PZL Hydral zwrócił 54.6 mln PLN w porównaniu z jedynie 9.5 mln PLN zwróconymi w roku 2007 (zob. tabela 21).
- (198) Komisja stwierdza, że w oparciu o te gwarancje i zabezpieczenia, jakie otrzymali od PZL Hydral, wierzycieli publicznoprawni zachowali się podobnie do tego, jak postąpiłby prywatny wierzyciel w podobnej sytuacji.
- (199) Komisja zauważa również, że z powodu załamania się negocjacji z [...] i [...] (zob. pkt 94), faktyczna realizacja planu trwała dłużej niż początkowo przewidywano. Komisja uważa, że jest to ryzyko, które było nieodłącznym elementem zgody wydanej przez organy władzy publicznej dla planu.

Zgoda na ostateczne rozliczenie w 2010 r.

- (200) Ostateczne rozliczenie między PZL Hydral i jego wierzycielami publicznoprawnymi jest opisane w tabeli 26. Po ustaleniu ceny sprzedaży PZL Wrocław w wyniku oferty złożonej przez [...] wierzyciele publicznoprawni zgodzili się na zaspokojenie ich roszczeń ze sprzedaży aktywów PZL Hydral, bez żadnych zastrzyków kapitału, zgodnie z zasadą prywatnego wierzyciela, uwzględniając wartość swoich roszczeń i jakość zabezpieczeń (zob. pkt 96).
- (201) W związku z tym Komisja musi ustalić, czy w przypadku scenariusza sprzedaży bez zastrzyków kapitału każdy wierzyciel publicznoprawny znajduje się w lepszej sytuacji niż w przypadku scenariusza upadłości oraz czy scenariusz sprzedaży [...] jest najlepszym scenariuszem sprzedaży, jaki wierzyciele publicznoprawni mogli oczekiwać.

⁽¹⁾ Sprawa C-256/97 DMT, Zb.Orz. 1999, I-3913, pkt 30; Sprawa T-152/99 HAMS A przeciwko Komisji [2002] Zb.Orz. II-3049, pkt 168; Sprawa T-46/97 SIC przeciwko Komisji, Zb.Orz. 2000, s. II-2125, pkt 95; Sprawa T-68/03 Olympic Airways przeciwko Komisji, Zb.Orz. II-2911, pkt 283.

- (202) Wszyscy wierzyciele publicznoprawni odzyskają więcej niż wierzyciele prywatni (zob. pkt 134), z wyjątkiem Ministerstwa Finansów, które jednak nie posiadało żadnych zabezpieczeń, a tym samym nie może być porównywane do prywatnych wierzycieli posiadających zabezpieczenia pierwszego stopnia (zob. pkt 32 i 34).
- (203) Ponadto należy zauważyć, że w badaniu Ernst&Young, zamówionym przez ARP, porównano zwrot, na jaki może liczyć każdy wierzyciel publicznoprawny w przypadku upadłości oraz w przypadku sprzedaży (która miała miejsce w 2010 r.) (zob. pkt 137). Ernst&Young dochodzi do wniosku, iż sprzedaż jest lepszym scenariuszem dla każdego z wierzycieli publicznoprawnych.
- (204) Komisja krytycznie oceniła badanie Ernst&Young, w celu sprawdzenia, czy jego wynik wytrzymuje krytyki i czy rzeczywiście wykazuje, że zgadzając się na ugodę, każdy wierzyciel publicznoprawny zachowywał się jak wierzyciel prywatny w podobnej sytuacji, powołując się na orzecznictwo przywołane w treści dokumentu powyżej w pkt 188 i 189.
- (205) Komisja zauważa przede wszystkim, że w badaniu Ernst&Young do oceny zasady prywatnego wierzyciela wykorzystano jako metodykę odpowiednie orzecznictwo sądów europejskich, a także uwzględniono w nim status każdego wierzyciela publicznoprawnego, posiadanych przez niego zabezpieczeń, ich odpowiedni ranking oraz kwotę, jaką odzyskałby w przypadku likwidacji.
- (206) W tabeli 26 niniejszej decyzji pokazano, że zgodnie z tą oceną, dla każdego wierzyciela publicznoprawnego (Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Dolnośląskiego Urzędu Skarbowego, Urzędu Skarbowego Wrocław-Psie Pole, Urzędu Miejskiego Wrocławia, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Wojewody Dolnośląskiego i Ministerstwa Finansów) korzystniejsza jest sprzedaż wszystkich aktywów PZL Hydral, tj. pozwala ona na odzyskanie większej części zaległych wierzytelności niż w przypadku scenariusza upadłości prowadzącego do likwidacji, biorąc pod uwagę porządek pierwszeństwa zaspokojenia i poszczególne zabezpieczenia wierzycieli publicznoprawnych (zob. pkt 134).
- (207) Komisja następnie zweryfikowała wiarygodność scenariusza upadłości, opracowanego przez Ernst&Young. Punktem wyjścia do oceny jest fakt, iż wartość PZL Hydral jest zerowa, a jego zobowiązania znacznie przekraczają wartość jego aktywów i spółek zależnych. Dlatego też każdy wierzyciel w scenariuszu upadłości miałby możliwość odzyskania jedynie części zaległych należności, które podlegają zabezpieczeniu, do stopnia, w jakim jego ranking pozwala mu korzystać z wartości likwidacyjnej zabezpieczonych aktywów.
- (208) Tabele 16 do 20 pokazują zabezpieczenie dla każdego z wierzycieli publicznoprawnych. Zakres, w jakim każdy wierzyciel publicznoprawny ma być zaspokojony z zabezpieczenia, biorąc pod uwagę jego pozycję w rankingu, w przypadku upadłości przedsiębiorstwa PZL Hydral, jest przedstawiony w pkt 131. W celu oszacowania wartości sprzedaży wymuszonej nieruchomości, Ernst&Young opiera się na bieżącej wartości godziwej aktywów części przedsiębiorstwa zgodnie z pkt 30 i Międzynarodowym Standardem Rachunkowości (MRS) 16 - Rzeczowe aktywa trwałe⁽¹⁾. Komisja zauważa, że stosowanie tego MSR jest obowiązkowe w UE, i jest zatem odpowiednim punktem odniesienia dla oceny wartości likwidacyjnej. Komisja uważa za zasadne, że wartość tych aktywów w bankructwie jest pomniejszona w sprzedaży wymuszonej o 50 % ze względu na fakt, że aktywa te będą sprzedawane osobno; nie może zostać zastosowana zasada kontynuacji działalności („going concern”); ze względu na obniżony popyt na aktywa przemysłowe w sytuacji kryzysu gospodarczego oraz ponieważ wartość ta znajduje się powyżej średniej dochodów ze sprzedaży majątku masy upadłości w Polsce, która wynosi 26,86 % w stosunku do ich wartości godziwej.
- (209) Komisja stwierdza, że dla każdego wierzyciela publicznoprawnego scenariusz sprzedaży dla [...] jest bardziej korzystny niż scenariusz upadłości.
- (210) Pozostaje ocenić, czy oferta [...] jest najlepszą ofertą, jakiej mogliby oczekiwać wierzyciele publicznoprawni. W związku z tym, Komisja stwierdza, że gdy stało się jasne w pierwszej połowie 2009 r., że warunki zawarte w ofercie [...] nie zostały spełnione, [...] był jedynym kupcem zainteresowanym nabyciem akcji PZL Wrocław. Mimo opublikowania zaproszenia do składania ofert i aktywnego poszukiwania ewentualnych inwestorów od maja 2008 r. (zob. powyżej pkt 90 i następne), nie było innych inwestorów zainteresowanych kupnem. W związku z tym wierzyciele publicznoprawni nie mieli podstaw, aby przypuszczać, że w przyszłości pojawi się jakikolwiek inny inwestor z lepszą ofertą.
- (211) Na tej podstawie Komisja uważa, że organy publiczne, zgadzając się w 2010 r. na strukturę spłat zobowiązań pokazaną w tabeli 26, zachowały się jak prywatny wierzyciel dążący do odzyskania należnych kwot od dłużnika mającego problemy finansowe. Wierzyciele publicznoprawni nie działali zatem na korzyść PZL Hydral. W związku z tym uregulowanie zaległych zobowiązań w postaci częściowego umorzenia zobowiązań publicznoprawnych zgodnie z badaniem Ernst&Young nie stanowi pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE.

(¹) Stosowanie MSR jest obowiązkowe w UE na podstawie rozporządzenia Komisji (WE) nr 1725/2003 z dnia 29 września 2003 r. przyjmującego określone międzynarodowe standardy rachunkowości zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1606/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady, Dz. U. L 261 z 13.10.2003, s. 1.

VIII.4 Środki zastosowane w odniesieniu do PZL Wrocław

Pożyczka na rzecz PZL Wrocław z 2007 r.

- (212) Komisja musi ocenić, czy pożyczka z 2007 r. stanowiła korzyść na rzecz PZL Wrocław. W tym celu Komisja musi ustalić, czy prywatny inwestor („zasada prywatnego inwestora”) zawarłby taką transakcję na takich samych warunkach, a jeśli nie, to na jakich warunkach by ją zawarł⁽¹⁾.
- (213) Komisja wskazuje, iż w celu ustalenia, czy pożyczka organu państwa będącego już udziałowcem spółki jest zgodna z zasadą prywatnego wierzyciela, należy porównać jego inwestycję z inwestycjami prywatnego holdingu lub prywatnej grupy kapitałowej, realizujących politykę strukturalną i kierujących się perspektywą długoterminową⁽²⁾.
- (214) Komisja zauważa, że ARP nie jest wierzycielem zewnętrznym, inwestującym w celu osiągnięcia zysków w oparciu o zwrot z inwestycji w postaci stopy procentowej, lecz udziałowcem posiadającym ponad 90 % udziałów w spółce PZL Hydral, która z kolei posiada 100 % udziałów w PZL Wrocław. Konieczna jest zatem ocena, czy inwestor prywatny w takich samych okolicznościach udzieliłby pożyczki z 2007 r.
- (215) Jeśli chodzi o pożyczkę z 2007 r. udzieloną na rzecz PZL Wrocław, Komisja zauważa przede wszystkim, że udzielono jej spółce PZL Wrocław, będącej w tamtym okresie spółką rentowną bez trudności finansowych w rozumieniu wytycznych w sprawie ratowania i restrukturyzacji (zob. pkt 47 i 48). Jest to nowa, niezadłużona spółka ze znaczną liczbą zamówień, głównie w postaci kontraktów z polskim Ministerstwem Obrony Narodowej, z którym ma długotrwałe stosunki handlowe.
- (216) Komisja zauważa, że ARP liczyła na zwrot z inwestycji poprzez zamianę wierzytelności z tytułu tej pożyczki na udziały w kapitale własnym w wysokości [...] % a następnie sprzedaż tych udziałów w PZL Wrocław prywatnemu inwestorowi (według szacunków za [...]), zgodnie z planem.
- (217) W tym względzie ARP uwzględniła toczące się negocjacje z [...] (zob. pkt 74).
- (218) Aby ustalić, czy ARP działała zgodnie z zasadą prywatnego inwestora, konieczna jest więc ocena tego, jakie ceny za sprzedaż swoich udziałów ARP mogła oczekiwać, jaki był poziom ryzyka oraz czy zwrot z inwestycji będący wynikiem sprzedaży był odpowiedni w stosunku do ryzyka, jakie podjęła ARP.

- (219) Przed udzieleniem pożyczki ARP zleciła niezależnemu rzeczoznawcy przeprowadzenie wyceny wartości PZL Wrocław po wyodrębnieniu do niej części działalności PZL Hydral (zob. pkt 66).
- (220) Komisja krytycznie oceniła tę wycenę i uznała, że uzasadnione było oczekiwanie, że cena sprzedaży osiągnie wysokość co najmniej [...] (zob. pkt 71 i nast.). Sprzedając ok. [...] % udziałów, ARP mogła zatem spodziewać się znacznego zwrotu w wysokości co najmniej 48,5 mln PLN w przypadku udanej sprzedaży.
- (221) Komisja przyznaje, że każda prywatyzacja zawsze wiąże się ze znacznym ryzykiem. W omawianej sprawie pierwsza próba nie powiodła się. Jednocześnie Komisja zauważa, że ogólne perspektywy polskiej spółki działającej w sektorze lotniczym i obronnym były stosunkowo stabilne, biorąc pod uwagę obecne misje zagraniczne polskiej armii oraz udział Polski w NATO pod względem jej potencjału obronnego. Co więcej, bariery wejścia na właściwy rynek są wysokie z uwagi na konieczność posiadania specjalnych koncesji, co z kolei zwiększa atrakcyjność podmiotów już działających na rynku.
- (222) Komisja zauważa również, że spodziewany zysk z inwestycji był na tyle wysoki, że uzasadniał stosunkowo duże ryzyko, oraz że ARP uzyskała dodatkowo zabezpieczenia w postaci zastawu rejestrowego na maszynach w wysokości 5,5 mln PLN oraz zastawu zwykłego na [...] % akcji (zob. pkt 65).
- (223) Na tej podstawie Komisja uznaje, że pożyczka z 2007 r. została udzielona zgodnie z zasadą prywatnego inwestora i nie stanowi zatem pomocy państwa w rozumieniu art 107 ust. 1 TFUE.

Pożyczka na rzecz PZL Wrocław z 2008 r.

- (224) Komisja musi ocenić, czy pożyczka z 2008 r. stanowiła korzyść na rzecz PZL Wrocław. W tym celu Komisja zastosuje zasadę prywatnego inwestora, zgodnie z pkt 212-214 oraz z przyczyn w nich wyjaśnionych.
- (225) Jeśli chodzi o pożyczkę z 2008 r. udzieloną na rzecz PZL Wrocław, Komisja przede wszystkim zauważa, że udzielono jej spółce PZL Wrocław, będącej w tamtym okresie spółką rentowną bez trudności finansowych w rozumieniu wytycznych w sprawie ratowania i restrukturyzacji. Jest to nowa, niezadłużona spółka ze znaczną liczbą zamówień, głównie w postaci kontraktów z Ministerstwem Obrony Narodowej o wartości [...]

⁽¹⁾ Sprawa T-16/96 *Cityflyer* przeciwko Komisji [1998], Zb.Orz. 1998, s. II-575, pkt 52.

⁽²⁾ Sprawa T-228 i 233/99 *Westdeutsche Landesbank* przeciwko Komisji, Zb.Orz. 2003, s. II-435, pkt 314.

(zob. pkt 48). Komisja zauważa, że pożyczka ta została udzielona właśnie w związku ze wzrastającą liczbą zamówień ze strony Ministerstwa Obrony Narodowej. Poza tym w 2008 r. spółka uzyskała finansowanie ze źródeł prywatnych w postaci leasingu operacyjnego (zob. pkt 87).

- (226) Komisja zauważa, że ARP udzieliła pożyczki z 2008 r. na krótko przed spodziewanym zakończeniem negocjacji ze spółką [...] w sprawie sprzedaży PZL Wrocław (zob. pkt 74). Uczyniła to, by zapewnić finansowanie pomocowe w okresie przed sfinalizowaniem transakcji, w okresie kiedy PZL Wrocław był zmuszony szybko zwiększać swoje mocy produkcyjne w celu wykonania rosnących zamówień z Ministerstwa Obrony Narodowej. Główną motywacją ARP przy udzieleniu pożyczki było zatem skorzystanie przez spółkę z możliwości prowadzenia działalności gospodarczej jeszcze przed zamknięciem transakcji z [...], oraz zapewnienie, by umowa została szybko podpisana.
- (227) Komisja zauważa, że pożyczka jest ograniczona do 4 mln PLN - kwoty, która była niezbędna do uzyskania środków trwałych potrzebnych do zaspokojenia zwiększonego zapotrzebowania z Ministerstwa Obrony Narodowej.
- (228) Komisja zauważa ponadto, że pożyczka została zabezpieczona zastawem rejestrowym na maszynach o wartości 2,8 mln PLN oraz zastawem zwykłym na należnościach z umów handlowych o wartości 5,2 mln PLN oraz że miała zmienną stopę procentową, równą właściwej stopie procentowej opublikowanej przez Komisję (zob. pkt 83). Niemniej jednak przed udzieleniem pożyczki z 2008 r. ARP zbadała sytuację finansową spółki PZL Wrocław i stwierdziła, że jej działalność przynosi zysk. Na tej podstawie ARP mogła oczekiwać, że spółka PZL Wrocław będzie generowała przepływy pieniężne w wysokości wystarczającej do spłaty pożyczki i pozwalające ARP na uzyskanie zwrotu ze swojej inwestycji.
- (229) Komisja zauważa, że przyznanie kredytu pomostowego o niewielkiej wysokości jest normalnym biznesowym zachowaniem z punktu widzenia większościowego udziałowca, który zamierza dokonać sprzedaży spółki, jeżeli taka pożyczka jest niezbędna do skorzystania z możliwości biznesowych oraz pozwoli na sprawne zakończenie procesu sprzedaży. Komisja uważa, że pożyczka z 2008 r., która została ponadto odpowiednio zabezpieczona, a przewidziane odsetki były zgodne ze stopą referencyjną, została przyznana przez ARP zgodnie z tą logiką.
- (230) Na tej podstawie, Komisja uznaje, że pożyczka z 2008 r. została udzielona zgodnie z zasadą inwestora

w gospodarce rynkowej, a zatem nie stanowi pomocy państwa w rozumieniu art 107 ust. 1 TFUE.

Zamiana wierzytelności wynikających z pożyczek z 2007 i 2008 r. na kapitał własny

- (231) Zgadając się początkowo na zamianę swej wierzytelności na kapitał własny, a później na przekazanie wszystkich wpływów ze sprzedaży udziałów spółce PZL Hydral w celu umożliwienia jej uregulowania zaległych zobowiązań wobec organów publicznych zgodnie z planem, ARP faktycznie umorzyła 17,2 mln PLN długu, odzyskując jedynie [$>1\ 053\ 196,36$ PLN].
- (232) Konieczne jest ustalenie, czy zamiana wierzytelności na kapitał własny stanowi korzyść ze strony ARP na rzecz PZL Wrocław. W tym celu Komisja musi ocenić, czy ARP, realizując tę transakcję, postępuje zgodnie z zasadą prywatnego wierzyciela, o której mowa w pkt 188 i 189.
- (233) Komisja przede wszystkim odnotowuje, że oferta [...] z 2009 r. o wartości [...] była niższa od oferty [...] z 2008 r. o [...]. Zdaniem Komisji różnica ta odzwierciedla pogorszenie sytuacji PZL Wrocław, która w 2008 r. była spółką rentowną i z dobrymi perspektywami, podczas gdy w 2009 r. wykazywała oznaki trudności, głównie z powodu znacznych ograniczeń w zamówieniach z Ministerstwa Obrony Narodowej.
- (234) Komisja zauważa także, że ARP nie miała podstaw, aby oczekiwać, że pojawi się kolejny, po [...], kupiec na akcje, jakie ARP uzyskała w PZL Wrocław wskutek zamiany wierzytelności na kapitał własny (zob. pkt 210). Aby zapewnić powodzenie transakcji, ARP musiała zapewnić uregulowanie należności wobec wierzycieli publicznoprawnych w zakresie, w jakim mieli oni zabezpieczenia w postaci hipotek na aktywach PZL Wrocław, ponieważ w przeciwnym wypadku nie mogłaby wywiązać się z zobowiązania dotyczącego przekazania wszystkich aktywów spółki wolnych od jakichkolwiek zobowiązań.
- (235) Ponadto, jeśli sprzedaż PZL Wrocław – czyli zdarzenie będące podstawą restrukturyzacji wierzytelności publicznoprawnych obejmującej częściową spłatę – nie nastąpiłaby, to organy podatkowe przystąpiłyby do egzekwowania swoich roszczeń na mocy Ordynacji podatkowej (zob. pkt 144). Biorąc ponadto pod uwagę sytuację finansową PZL Wrocław, niezawarcie umowy sprzedaży doprowadziłoby do upadłości PZL Wrocław (zob. pkt 52).
- (236) Komisja uznaje zatem, że jedyną alternatywą dla przyjęcia *de facto* umorzenia kwoty 17,2 mln PLN byłyby likwidacja PZL Wrocław i PZL Hydral.

- (237) Dodatek do badania Ernst&Young ocenia te dwa scenariusze. Komisja krytycznie oceniła badania Ernst&Young, w celu sprawdzenia, czy ich wynik wytrzymuje krytyki i wykazuje, że rzeczywiście, zgadzając się na ugody, ARP zachowywała się w sposób, w jaki zachowałby się prywatny wierzyciel w podobnej sytuacji, powołując się na orzecznictwo przywołane powyżej w pkt 188 i 189.
- (238) W przypadku upadłości, z badania wynika, że wierzyciele nie otrzymają nic, jako że wiele aktywów jest obciążonych zastawami i hipotekami, a ponadto, organy podatkowe mogą dochodzić roszczeń wysuwanych wobec PZL Wrocław (zob. powyżej pkt 143 i nast.). Komisja potwierdziła tę informację, badając sprawozdania finansowe PZL Wrocław oraz analizując zastosowanie polskiego ustawodawstwa, i dochodzi do wniosku, że taka ocena przez Ernst&Young jest uzasadniona.
- (239) W związku z tym Komisja uważa, że wartość zastawu zwykłego na wierzytelności, która zabezpiecza pożyczkę w 2008 r. jest bez żadnej wartości w przypadku likwidacji. Ponadto, zastaw na [...] % akcji jest bez wartości, w przypadku likwidacji, ponieważ wartość akcji wynosi zero.
- (240) Dlatego też, w celu ustalenia, co ARP może osiągnąć w ramach likwidacji, konieczne jest dokonanie oceny zysków, jakich można oczekiwać od sprzedaży przedmiotów, na których ARP posiada zastawy rejestrowe.
- (241) W dodatku do badania Ernst&Young podkreślono, że maszyny, na których ARP ma zastawy przy pożyczce z 2007 r., w 2007 r. miały wartość księgową w wysokości 5,5 mln PLN; natomiast maszyny będące przedmiotem zastawu przy pożyczce w 2008 r., w 2008 r. miały wartość księgową w wysokości 2,8 mln PLN.
- (242) W suplemencie do badania Ernst&Young wycena wartości zastawów rejestrowych ARP w przypadku likwidacji oparta została na wartości księgowej aktywów na podstawie skontrolowanego sprawozdania finansowego PZL Wrocław (zob. pkt 151 i 152) na dzień 31 stycznia 2010 r. w wysokości 2,1 mln PLN.
- (243) Komisja uważa, że wartość księgową ruchomych środków trwałych (służących jako zastaw na pożyczki z 2007 r. oraz z 2008 r.), wpisana do skontrolowanego sprawozdania finansowego, stanowi właściwy punkt wyjścia dla oceny ich wartości likwidacyjnej. W związku z tym, Komisja stwierdza, po pierwsze, że znaczna różnica między wartością księgową a wartością netto aktywów, które w 2008 r. oszacowało badanie oceniające wartość PZL Wrocław, wynika ze znacznego wzrostu wartości nieruchomości. Nie było skorygowania w odniesieniu do wartości maszyn. Komisja stwierdza, po drugie, że w związku z krótkim okresem czasu między ustanowieniem zastawu i oceną nie ma innych wskazań, że wartość księgową nie odzwierciedla ostrożnie szacowanej wartości maszyn.
- (244) W suplemencie do badania Ernst&Young stwierdza się, że w przypadku likwidacji aktywa te musiałyby zostać sprzedane w sprzedaży wymuszonej z 50 % redukcją, w związku z czym ich spodziewana wartość wyniosłaby 1 053 196,36 PLN. Komisja uznaje, że aktywa takie jak maszyny, które sprzedaje się w wyniku likwidacji, rzeczywiście zwykle są sprzedawane po cenie niższej niż wartość księgową.
- (245) Komisja zauważa, że 50 % redukcja jest uzasadniona z powodów wskazanych przez Ernst&Young i opisanych powyżej w pkt. 147. Komisja uważa w szczególności, iż w tej sytuacji wycena ich hipotetycznej wartości w przypadku upadłości została przeprowadzona zgodnie z metodologią, którą można uznać za właściwą do określenia możliwej do zrealizowania wartości roszczeń w odniesieniu do pożyczkobiorców zagrożonych upadłością; uwzględniono specyfikę maszyn przeznaczonych do sprzedaży, uzależnienie sprzedaży od konkretnego klienta (Ministerstwo Obrony Narodowej), który ogranicza swoje wydatki w związku z koniecznością dostosowania wydatków budżetowych do wywołanego kryzysem spadku wpływów z podatków.
- (246) Komisja stwierdza zatem, że na podstawie faktów, którymi dysponuje w momencie przyjęcia niniejszej decyzji, wartość niespłaconych pożyczek, jakie ARP posiada w przypadku upadłości wynosi 1 053 196,36 PLN.
- (247) W scenariuszu sprzedaży, wartość niespłaconych pożyczek ARP była wyższa, jako że [...] zaproponował ARP [1 053 196,36 PLN].
- (248) Komisja uznaje, że prywatny wierzyciel, postawiony w sytuacji ARP, zgodziłby się na umorzenie 17,2 mln PLN, ponieważ nie miałby uzasadnionych podstaw do tego, by oczekiwać, że w wyniku postępowania upadłościowego udałoby mu się odzyskać więcej należności. Na tej podstawie Komisja uznaje więc, że zachowanie ARP w odniesieniu do przeprowadzonej w 2010 r. zamiany wierzytelności na kapitał własny jest zgodne z zasadą prywatnego inwestora a zatem nie stanowi pomocy państwa w rozumieniu art 107 ust. 1 TFUE.

IX. PODSUMOWANIE

- (249) Komisja wskazuje, iż na mocy art. 8 rozporządzenia proceduralnego formalne postępowanie wyjaśniające w kwestii zastrzyków kapitału w kwocie 113 mln PLN, zgłoszonego, a następnie wycofanego przez władze polskie, stało się bezprzedmiotowe.

(250) Odnośnie do braku egzekucji zobowiązań publiczno-prawnych oraz ich późniejszego uregulowania Komisja wyraża przekonanie, że wierzyciele publicznoprawni działali zgodnie z zasadą prywatnego wierzyciela. W związku z tym zachowanie wierzycieli publiczno-prawnych nie wiąże się z pomocą państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE.

(251) Komisja uznaje, iż planowana przez Agencję Rozwoju Przemysłu częściowa zamiana wierzytelności na kapitał własny w ramach poprawionego planu nie stanowi pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE, ponieważ jest ona zgodna z zasadą prywatnego wierzyciela. Komisja uznaje również, że pożyczka z 2007 r. i pożyczka z 2008 r. na rzecz PZL Wrocław nie stanowią pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE, ponieważ są zgodne z zasadą prywatnego inwestora,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Komisja podjęła decyzję o zamknięciu formalnego postępowania wyjaśniającego na podstawie art. 108 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej w odniesieniu do zastrzyków kapitałowych w wysokości 113 mln PLN, przyjmując, że Polska wycofała swoje zgłoszenie i nie będzie kontynuować tego projektu pomocowego.

Artykuł 2

1. Częściowy brak egzekwowania w latach 1998-2007 r. roszczeń, jakie polskie władze publiczne posiadały wobec PZL Hydral i ich późniejsze rozliczenie w latach 2007-2010 r. nie stanowią pomocy w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

2. Pożyczki udzielone przez ARP PZL Wrocław w 2007 r. (w wysokości 12,5 mln PLN) i w 2008 r. (w wysokości 4 mln PLN) nie stanowią pomocy w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

3. Kolejne częściowe umorzenie tych pożyczek dotyczących 17,2 mln PLN, przeprowadzone w formie zamiany długu na kapitał, nie stanowi pomocy w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Artykuł 3

Niniejsza decyzja skierowana jest do Rzeczypospolitej Polskiej.

Sporządzono w Brukseli dnia 4 sierpnia 2010 r.

W imieniu Komisji
Joaquín ALMUNIA
Wiceprzewodniczący